

KÖZGAZDÁSZ

KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XIX. ÉVFOLYAM, 16. SZÁM

ÁRA: 80 FILLER

1977. NOVEMBER 3.

A tartalomból

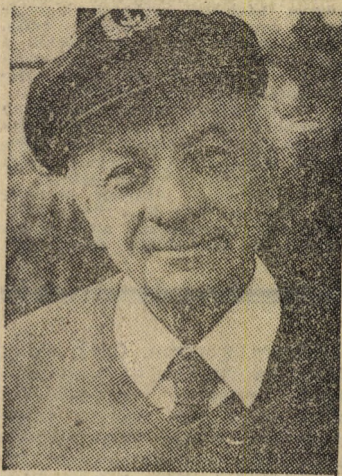
„Akkor láttam őt először, de sokat hallottam róla és gyakran olvastam száraz, esőkönyös és hajthatatlan logikájú cikkeit. Bevallom, meglepődtem, és alaposan csalódtam láttára. Savonarolaszerű jelenséget várt a képzeletem — s a sanmarcoi barát helyett elég jóindulatú kinézésű, negyven évet betöltött férfit láttam az emelvény felé haladni.” A NOSZF 60. ÉVFORDULÓJÁRA, oldalösszeállítás a 4. oldalon.

„A félvben 1294 elégtelen került az indexbe, minden hallgatóra tehát 0,6 bukás jut, az összes vizsgák 9 százaléka végződött 1-sel. Ez az arány azonban évfolyamonként igen szóródik. Az első évben még 1,1 utóvizsga jut egy emberre, másodikán 0,8, harmadikán 0,5, negyedéven 0,1 és ötödéven 0,07.” A MÚLT FÉLV TAPASZTALATAI. Cikkünk a 3. oldalon.

Munkában a szavazatszedő bizottság. KÜLDÖTTGYŰLÉS, cikk az 5. oldalon

„Huszárik a legbonyolultabb, legmélyebb dolgokról „beszél” — a leggyorsabban. Olyan egyszerűen és tisztán, hogy már alig érthető... Ha nem tudunk róla szólni, ha nem jut el hozzánk: a mi veszteségünk.” A PIACERE, cikk a 6. oldalon.

SZÜLETÉSNApra (Cikkünk az 5. oldalon)

„Fennáll annak a veszélye, hogy a szakvezető tanszékek hallgatóikat, a szakukhoz kapcsolódó választásra presszionálják. Mi azt szeretnénk elérni, hogy ez a választás a hallgató egyéni ambícióit elégitse ki a népgazdasági érdekeket is szem előtt tartva.” HARMADÉVESEK ÚJABB DÖNTŐ VÁLASZTÁS ELŐTT, cikk a 7. oldalon.

Elámul az ember a kirakatok ragyogásán, a reklámok színorgiáján, s az üzletek elé kitöltött gondolatokra halmozott áruháttal. Pédálul hangtelemek, s fölötté egy táblán hatalmas 6,—, vagyis, hogy 6 márkába kerül egy nagylemez.” HAMBURGI JEGYZETEK, cikk a 7. oldalon.

A 60. évfordulóra

Évről évre ismétlődik az ünnepi emlékezés. Az egyetem épületét vörös és nemzeti színű zászlókkal lobogózzák fel és elhelyezik rajta az alkalomhoz illő dekorációt. A széppé és tisztára varázsolt aulában meghallgatjuk az ünnepi beszédet és megtekintjük a mindig jónak és változatosnak ígérkező kulturális műsort. Még reggel beleolvastunk az újságok méltató cikkeibe és átfutjuk az új létesítmények átadásáról és az elért munkasikeréről szóló tudósításokat. Többen barátok és ismerősök után kutatva, kíváncsian böngészgetik a kitüntetettek névsorát. Este legtöbbször a TV-előtt ünnepelünk: a TV-híradót nézve politikailag, majd inkább csak szórakozva. Az ünnep napján azután pihenünk és jól érezzük magunkat, hódolva nemes vagy kevésbé nemes szenvedélyeinknek. Megszokott és átlagos magatartás, pátosz mentes bizonyossággal és magától értetődő természetességgel. November hetedikét mindennapi életünk szerves részeként fogadjuk és egyik legnagyobb nemzeti ünnepünknek tekintjük. Jó előre számolunk vele, várjuk és készülünk rá. A zajló idő és a hétköznapi forgatagát megszakiító pirosbetűs ünnepek beidegződött rítusokkal és hagyományos szokásokkal történő megünnepítésük mellett arra is hivatottak, hogy emlékezzünk és kissé mélyebben elgondolkozzunk. Még inkább indokolt ez az olyan kerek évfordulón, mint a mostani.

A NOSZF győzelme a XX. század legnagyobb eseménye és igazi kezdete. Az emberiség fejlődésének új irányt szabó oroszországi földindulás menetét és körülményeit már sokan felidéztek és leírták. Az erről szóló krónikák leghíresebbje, John Reed amerikai újságíró könyve. A szerző korabeli dokumentumok alapján a szemtanú hitelességével, őszinte rokonszenvvel és csodálatos művészi erővel ábrázolja azokat a nevezetes napokat, amelyek megrendítették a világot. De mi is történt 1917. november 7-én, ezen a hideg szerdai napon Oroszországban?

A háború, a nyomor és elnyomás sújtotta néptömegek elégedetlensége és a reakciós kormányzat tehetetlensége 1917 őszére forradalmi helyzetet teremtett. A Lenin vezette bolsevik párt az elkecserekedtség és a düh egyre viharosabbá váló, spontán kitöréseit alig néhány hét alatt, a szocialista forradalom győzelméért vívott tudatos és szervezett harc egységes medrébe terelte. A mindent eldöntő harc megvívására Petrográdon került sor. November 6-án a burzsoá Ideiglenes Kormány parancsot adott a bolsevik párt újságjainak betiltására, s elrendelte a forradalmi központok vezetőinek letartóztatását. A párt erőinek gyors mozgósításával visszaverte a provokációs támadást és felszólított a fegyveres felkelés előre kidolgozott tervének végrehajtására. Röviddel éjjel után megkezdődött a felkelés. A Vörös Gárda osztagaiba szervezett munkások a forradalmi érzületű katonákkal és matrózokkal egymás után vették birtokukba a kijelölt célpontokat, s 24 óra elteltével már az Ideiglenes Kormány székhelyül szolgáló Téli Palotát is elfoglalták. Összehangolt akcióik során alig találtak ellenállással. Jellemző volt, hogy a főváros szinte tudomást sem véve a nagy politikai fordulatról, nyugodtan élte a maga megszokott mindennapi életét: az emberek végezték dolgukat, az üzletek árusítottak, a villamosok jártak, a mozik és színházak játszottak. A közbiztonságával egyáltalán nem büszkélkedhető Petrográdon a sorsdöntő éjszakán egyetlen rablás vagy betörés sem történt. Mindez a forradalmi erőket döntő fölényét és fegyverzett harcuk hatékonyságát mutatta. Másnap reggel összeült az Oroszországi Szovjetek II. kongresszusa. Szűnni nem akaró taps és ünneplés fogadta az elnökség tagjainak sorában megjelent Lenint, a forradalom tényleges vezérét. A tapsvihar elültével megszólalt Lenin: „Most hazafátunk a szocialista rend felállításához.” Ezt követően felolvasta „A békéről” szóló dekrétumot, amelyet a küldöttek egyhangú szavazással fogadtak el. A határozat kihirdetése után a résztvevők helyükről felállva elénekelték először az Internacionálét, majd a mártírokrá és az elesett harcostársakra emlékeztető Gyászindulót. Az éneklők közül sokan nem tudták és nem is akarták visszaartani könnyeiket. A kongresszus folytatta munkáját. A küldöttek most már heves vitákat és néhány ellenszavazatot is produkálva, elfogadták „A földről”, majd „A hatalomról” szóló dekrétumot. Az új kormány, a Népbiztosok Tanácsának elnökévé Lenint választották meg. A kongressz-

szus befejezte történelmi munkáját. A küldöttek hazautaztak, hogy érvényt szerezzenek a hozott döntéseknek. Petrográdban győzött a szocialista forradalom. A győzelem híre futótűzként terjedt el az egész országban. A főváros forradalmi példáját hamarosan Moszkva és más körzetek is követték; az erősebb és szervezettebb ellenállás miatt már jóval nagyobb és véresebb áldozatok árán.

Az oroszországi szocialista forradalom győzelme volt a kezdete és bölcsője azoknak a nagy forradalmi változásoknak, amelyek az elmúlt hat évtized során a Szovjetunióban és az egész világon bekövetkeztek. A megtett út csak történelmi mércével mérhető. A társadalmi-politikai előrehaladás megvonhatatlanul lenyűgözően pozitív: A szocialista nagyhatalom és a világpolitika döntő tényezőjévé vált a Szovjetunióban felépült a fejlett szocialista társadalom. Létrejött és sikeresen fejlődik a már majdnem minden kontinensen gyökeret verő szocialista világrendszer. Eltűntek a monopóliók hatalmát legbarbárabb eszközökkel fenntartani törekvő fasiszta hatalmak és végérvényesen összeomlott a bűnös gyarmati rendszer. Napjainkban szerte a világon közel 100 kommunista párt ténykedik, szolgálva a nemzetközi munkásszótályt és népet. A nemzetközi munkásmozgalom figyelemre méltó politikai eredményeket ért el a fejlett tőkésországokban. A volt gyarmati népek sikeresen folytatják antiimperialista harcukat a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladásért. Az emberiségnek a béke megőrzésére és biztosítására irányuló törekvései ígéretessé váltak. Mindez elképzelhetetlen lett volna a NOSZF győzelme nélkül. De elképzelhetetlen lett volna a mi felszabadulásunk és mai valóságunk is az, hogy a magyar nép, pártja vezetésével nyugodtan és biztonságos körülmények között munkálkodhat fejlett szocialista társadalmának megteremtésén. A jubileumi évforduló alkalmából a világ valamennyi haladó emberével együtt mi is őszinte hálával, igaz megbecsüléssel és barátsággal gondolunk Október országára és nagy áldozatokat hozó internacionalista nére. A NOSZF győzelmében megtestesülő és színre lépő forradalmi erőknapjainkban is elevenül hatnak és jól érzékelhetően formálják bonvolult világunkat. Október eszméi szükségszerűen diadalmaskodnak, mert igazak és tudományos megalapozottak, mert a munkásszótály és minden dolgozó ember alapvető érdekeit és legnemesebb vágyait tükrözik.

Poller Imre

Küldöttgyűlés az I. évfolyamon

Negyed tíz volt, mire bejelentett zárni a Makarenkó utcai színházterem ajtaját október 22-én, az első évfolyam vezetőségválasztó küldöttgyűlésén. Kilenc óra helyett ugyanis csak ekkorra gyűltek össze a küldöttek, pontosabban a küldöttek egy része, hiszen az alapszervezetek által delegált 97 főből csak 82-en jöttek el.

Vadász Endre megnyitó szavaival kezdődött a küldöttgyűlés. Az I. évfolyam felesége köszöntötte az egybegyűlteket, köztük dr. Marton Imrét, az átlagos kari I. pártalapszervezet titkárát, dr. Halmi Erzsébetet az I. évfolyam dékánhelyettesét, Vass Lászlót, az egyetemi KISZ-bizottság titkárát és Farkas Pétert, a pártalapszervezet ifjúsági felelősét, az elnökség tagjait. Bevezetőjében értékelte az évfolyam eddigi végzett tevékenységét.

Felhívta a figyelmet a munkafegyelm gyengeségére, és a máris mutatkozó elkenyelmesedés veszélyére.

Ezután a jelölő bizottság munkájáról beszélt. Elmondta, hogy körülbelül nyolcvan

(Folytatás az 5. oldalon)

Ifjúmunkás szemináriumok

Kerületi politikai rendezvény házigazdája (s egyúttal védnöke is) volt az egyetem október 26-án, szerda délután. Az egyetemi KISZ-bizottság a NOSZF 60. évfordulója alkalmából a kerületben dolgozó KISZ-csek számára szemináriumot szervezett, Szovjetunióval kapcsolatos témákról. A közel nyolcvan résztvevő, Vass Lászlónak, egyetemünk KISZ-titkárának rövid megnyitóját követően egy félórás filmet tekintett meg a Szovjetunióról, majd szekciósülés következtek, melyek témái:

„A Szovjetunió békepolitikája — kihatása az életszínelvonal, és a gazdaság kérdéseire.”; „A magyar-szovjet kapcsolatok fejlődése”; „A munkásszótály hatalmának jellege, és a szocialista demokrácia — Szovjetunió jelene”.

A szemináriumok után diafilmes élménybeszámoló következett, melyet szibériai építőtáborban résztvevő hallgatóink tartottak nyári munkájukról, benyomásaikról.

Hogyan tovább?

A pályázati rendszer tapasztalatai, további teendők

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedésének elmúlt évi tapasztalatairól és a rendelkezések továbbfejlesztéséről tájékoztatta az újságírókat az Oktatási Minisztériumban Garavölgyi Károly miniszterhelyettes és Győri László főosztályvezető.

Mint ismeretes, a felsőoktatási intézmények nappali tagozatán 1977. január 1. után végzett pályakezdő szakembereket csak pályázat útján lehet alkalmazni. (Ez alól kivételek a nem pedagógus képzettségű művészeti főiskolát végzettek és azok, akik tanulmányi szerződést kötöttek.)

Az új pályázati rendszer beváltotta a hozzáfűzött reményeket, bevezetésével a pályakezdő szakemberek elhelyezkedése terszerűbbé vált. A pályázati kiírásokkal a szakemberigények áttekinthetőbbek, a végzettség munkavállalása követhetőbbé vált.

A pályázati rendszer teljes körű értékelése természetesen csak hosszabb idő eltelté után lehetséges. Az első év tapasztalatai azonban több olyan hiányosságra hívták fel a figyelmet, amelyek a célkitűzések végrehajtását akadályozzák. Ezek részben a munkaerőgazdálkodás gondoljaival, részben pedig a pályázati eljárás szabályainak hiányosságaiival függenek össze.

A pályázati felhívások közzététele a képzési idő befejezése előtt hat hónappal, túlságosan korainak bizonyult. Az álláshelyek kiírásához a munkáltatók ebben az időszakban még nem rendelkeznek elegendő információval, a pályakezdőknel a vizsgaidőszak, szakmai gyakorlattal nehezítette a tájékozódást. Ezen változtatható a Minisztériánacs közleményben megjelent módosító határozata, mely szerint a pályázatokot elegendő a képzési idő befejezése előtt három hónappal közzétenni.

Rendhagyó zh

Pár perc múlva öt óra. A főrendező, Aranyosi Tibor teljes gőzzel az utolsó szervezési problémákkal foglalkozik. Nem könnyű feladat, hiszen majdnem 150 résztvevő gyűlt össze a NOSZF 60. jubileumi évfordulójára megrendezett versenyre. A IV-es előadó hangulata olyan, mint zárt helyük előtt. Van aki még „mindent bele” jelszóval a verseny ajánlott irodalmában lapoz. Mások csoportokba verődve társalognak. Miről? A zajban nem értem őket, de az arckifejezések elárulják, hogy itt most csak a versenyről lehet szó.

Aranyosi Tibor — bár nem sok ideje van —, készségesen válaszolt kérdéseimre. Az előkészületekről érdeklődve elmondta, hogy:

— ... a KISZ és az egyetemi MSZBT-csoport közös kezdeményezésére hirdettük meg a versenyt. Mi is akartunk valami különlegeset csinálni a nem mindennapi 60 éves jubileumra. Így jött az ötlet.

— S az eredmény? — Látod. Százötvenen, azaz pontosan százötven négy pályázta. Ebből huszonnégy hatfős csoportokat képeztünk. Ha megfontoljuk az elég szép szám, de az egyetemi ifjúság összlétszámához viszonyítva többen is lehetnének.

— Gondolom sokan félték a kérdésektől, s a felsüléstől.

— Nem mondom! Előkészület nélkül nem lesz könnyű helytállni. Aki viszont egy kicsit is utánanézett az anyagnak, nem lesz olyan nehéz dolga. S végső soron itt igazán nem lehet veszíteni. Csak nyerni! István, ott az a barna srác — pl. már hetek óta az ajánlott irodalmat bújjja. Szerintem ő lehet hogy... No de mit is kérdeztél az előbb? Ja, hogy milyen formában szerveztük meg az egészet?

A mai elődöntő két részből áll. Az első részben jelígis tesztlapokat kell kitölteni. A kb. 30 kérdés politikai, történelmi, művészeti és földrajzi jellegű.

A második részben valamennyi 6 fős csoport kap két, SZU-val kapcsolatos kérdést. Ezeket otthoni közös munkában kell kidolgozni, s október 27-ig leadni.

A két versenyrész eredményét összegezzük, s a 8 legjobb csapat jut a döntőbe.

— Ót óra. Kezdődik!

Mindenki elfoglalja lassan a helyét. A lapozgatások, zajongások megszűnnek s az első kérdéseket — jól vagy rosszul — már meg is válaszolták.

— Sok sikert kívánunk mindeneknek!

Babucs Éva

Nemcsak spanyol nyelvű gyakorlat

A dél-amerikai tudományos diákkör már három éve működik, a világgazdaságtan taneszké szírnívalat.

Az elmúlt három év folyamán tevékenységünket Latin-Amerika politikai, társadalmi és gazdasági problémáira összpontosítottuk. Munkánkban egyetemünk tanárain (mint pl. Kollár Zoltán, Szentes Tamás) és az itt tanuló latin-amerikai diákokon kívül a vizsgált területtel foglalkozó külső szakemberek és több másutt dolgozó dél-amerikai honfitársunk is részt vett.

A kör megalakításának célja volt többek között a szocialista tudományos módszertan elsajátítása és alkalmazása a latin-amerikai valóság feltárá-sára, továbbá az ott élő, a valóságát saját bőrükön tapasztaló emberek által írt szakdolgozatok révén hasznos ismeretek nyújtása a terület iránt érdeklődők számára.

Mivel egyetemünkön sokan tudnak vagy tanulnak spanyolul, a kör jó lehetőséget ad arra is, hogy a különböző dél-amerikai országokban használt kifejezéseket, a kiejtést megismerjék és megtanulják a beszélgetések során, illetve hogy a vitákba bekapcsolódva gyakorolják is a nyelvet.

A jelen végéig a következő program: november 4. „Magyarország az 1945—48-as időszakban” előadó: César Pelligrini (spanyol nyelven), november 11. „Forradalmi változások a fejlődő országokban” előadó: dr. Szarvas László, november

18. „Világgazdaság és Latin-Amerika” előadó: dr. Tnóai András (spanyol nyelven), november 25. „A külkereskedelem szerepe Latin-Amerikában” előadó: Hugo Bezama (spanyol nyelven), december 3. Félévzáró ülés.

Az előadások minden alkalommal a 327-es teremben, háromnegyed 4-kor kezdődnek.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Mária Antonietta

Kari vetélkedő

Idén is megrendezésre kerül a kereskedelmi kar kulturális vetélkedője. A november végi játékokon a kar minden csoportja indulhat. (A csapatok létszáma nem korlátozunk, minél többen jönnek el a csoporttagok közül, annál nagyobb az esély a jobb helyezésre.) Kérjük az indulni szándékozó csoportok kulturális felelősét, hogy a jelentkezési lapokat (évfolyam, a csoport-száma, kultúros neve) legkésőbb november 10-ig dobják be a kari hirdetőtábla (II. em. könyvtár előtti folyosón). „Művészeti vetélkedő” című sorozatunkba. A résztvevők képzőművészeti, zenei, irodalmi és vallástörténeti kérdéseket számíthatnak. A helyzeteket (a lehetőségekhez képest) értékes jutalmakban részesülnek.

Szovjet—magyar rektori találkozó

Mint arról előző számunkban hírt adtunk, október 12—14. között szovjet—magyar rektori találkozót rendeztek Gyergyóban. Egyetemünket Palánka Tibor tudományos rektorhelyettes képviselte a megbeszélésen.

— Kik vettek részt ezen a találkozóon?

— Magyar részről azon egyetemek, illetve főiskolák rektorai, rektorhelyettesei, amelyek kapcsolatban állnak hasonló profilú szovjet egyetemekkel, főiskolákkal. Ez elsősorban műszaki, közgazdasági, néhány tanárképző és iparművészeti felsőoktatási intézményt érint. A magyar küldöttséget Garamvölgyi Károly oktatási miniszterhelyettes vezette és az Oktatási Minisztérium több főosztályvezetője is jelen volt, így kb. 20 fős delegációval képviseltük hazánkat.

Az egyetemek közötti kapcsolatfelvétel óta ez a második rektori találkozó volt. Két-évenként rendezik meg az összejövetelet, a következőt — csakúgy, mint az elsőt —, Magyarországon fogjuk tartani, 1979-ben.

— Mi volt a találkozó célja, eredménye?

— Eddigi munkánk értékelése, az együttműködés tapasztalatainak megbeszélése, közös tennivalók kijelölése — egy mondatban. Részletesebben ez a következőt jelenti: első nap Garamvölgyi Károly és N. Szofinszkij oktatási miniszterhelyettesek értékelték egy-egy előadás keretében az együttműködést; ezenkívül előadások, beszámolók, hozzászólások formájában minden rektoroknak lehetősége nyílt arra, hogy elmondja saját intézménye helyzetét, esetleges gondjait.

Az MKKE tevékenységét pozitívan értékelték a találkozó, külön is hangsúlyozva a vendégoktatók cseréjének, közös tudományos konferenciák szervezésének jelentőségét.

Azt hiszem, szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy az angol—oros—magyar nyelvű „Statistikai és számítástechnikai szótár”, amely a MESZI és az MKKE sikeres együttműködésének egyik legkésebb bizonyítéka, méltán nyerte el a találkozó elismerését.

Kapcsolatunkat a MESZivel és a Plehanovval az eddigi keretek között folytattuk, és igyekszünk minél hasznosabb, tartalmasabb felhasználási lehetőségeinket.

Általános megállapításként elhangzott, hogy a szakmai gyakorlatok — ez a hallgatókra vonatkozik — igazán szakmai jellegű erősíteni kell.

Különösen a műszaki egyetemekkel kapcsolatban vetődött fel az intenzívebb kutatási együttműködés.

— Milyen javaslatok születtek?

— Javasolták a találkozón, hogy közelíteni, némileg egyszerűsíteni kellene a tanterveket. Ez természetesen csak bizonyos mértékben valósulhat meg, jelenleg a részképzésben

is igen nagyok az eltérések. Nem biztos, hogy ha egy III. éves magyar hallgató a Szovjetunióba kerül ugyanarra a szakra, könnyedén be tud illeszkedni a tanmenetbe.

Felmerült egy olyan jellegű javaslat is, hogy ezentúl ne ilyen széles körű rektori találkozót szervezzünk, hanem inkább kevesebben, és csak azok legyenek együtt, akik azonos profilú egyetemek vezetői.

Végül elfogadtunk egy több mint 10 pontból álló ajánlást, amely többek között tartalmazza az együttműködés irányelveit és a továbbfejlesztés fontosságát.

E. G.

Könyvtár

Az olvasóterem nyitvatartási rendje október 15-től megváltozott. A december 15-ig terjedő két hónap kísérleti időszak alatt, megvizsgáljuk, hogy milyen igény van az esti nyolc óra utáni nyitvatartásra. Az esti látogatottság igénybevétele felmérése alapján dől majd el, hogy bevezetjük-e véglegesen a 9 órás zárást.

Ez az igény elsősorban a tavalyi törökbálinti kollégisták részéről merült fel, mivel nálunk nincs megfelelő tanulólétszám. Az idei törökbálintiak, és mindenki más is használja ki ezt az új lehetőséget!

Karaszek Judit

Elhunyt Nagy Béla

Nagy Béla 15 évig dolgozott az egyetemen, mint víz- és fűtőszerelő szakmunkás. Fájdalommal vesszük tudomásul, hogy ez múlt idő. Eletté 51. évében egy szerencsétlen kimenetelű baleset folytán életét veszítette.

Idén kapta meg másfél évtizedes szorgalmas munkája elismeréseként a főzsgárdatagságot. Munkatársai szerették, elismerték szaktudását, mindig hallgattak véleményére, gyakran kértek és kaptak tőle tanácsot. Aktív tagja volt a szakszervezeti bizottságnak is, három évig látta el a gazdasági hivatal szakszervezeti alapszervező elnöki tisztét. Értékes hozzászólásaival segítette a bizottság munkáját, őszinte véleményére mindig számíthattak.

Az egyetem saját halottjának tekintti, utolsó útjára 1977. november 9-én kísérik gyászoló hozzátartozói és munkatársai, délelőtt 11 órakor a budafoki temetőben.

A Házi

Jogtanácsadóról

Az eddig kéthavonként megjelenő Házi Jogtanácsadó c. lap 1978 januárjától havi folyóirattá válik. A megkétszereződő terjedelme lehetővé teszi, hogy minden új közérdekű jogszabályról tájékoztasson a lap; hogy a jogalkotás tartalomjegyzékével és az új jogszabályok tárgymutatójával segítse a szakemberek munkáját; hogy időszerű jogszabályokra felhívja a figyelmet és az olvasók jogi vonatkozású kérdéseire bővebben válaszoljon.

Az olvasóink bővebb tájékoztatást kaphatnak a folyóiraton kívül megjelenő kiadványokban, különkiadásokban is.

Indul a szociológia klub

A szociológiai klub november 4-én (pénteken) este 6-kor nyílik, s két hetenként lesznek az előadások.

Az I. félév témaköre az életmód, olyan neves szociológusok meghívásával, mint Ferge Zsuzsa, Cséh-Szombai László és Kozma Ferenc. A következő félév első előadását Losonci Ágnes tartja, ezzel mintegy „lezárva” ezt a témakört. Ezután a szocialista társadalom tagozódása, társadalmi struktúra lesz a téma.

Az 1978/79-es tanévben az MKKE-t a szociológus képzés egyik bázisává kívánják kialakítani; így a klub elsődleges célja, hogy előkészítse a hallgatókat a szociológia tisztes tanulmányozására. Bővebb és mélyebb tájékoztatást adjon e tárgyrol.

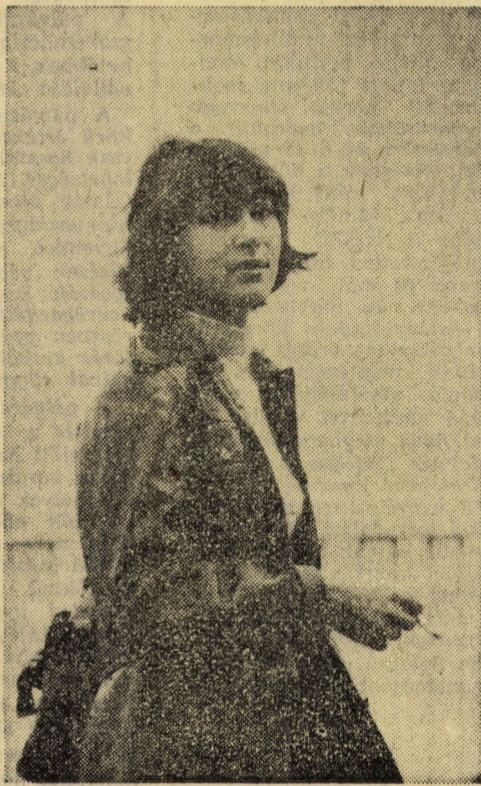
Az előadások témáját előzetesen meghirdetjük, így a komoly érdeklődőknek módjuk lesz arra, hogy felkészülten jelenjenek meg, előre olvassanak szakirodalmat.

A bevezető előadást Kulcsár Károly az MTA Szociológiai Intézetének igazgatója, akadémikus tartja a szociológia ágazatairól.

K. É.

— Négy és fél év után milyen érzésekkel mész el Magyarországról?

— Fájt szívvel. Az embernek mindig szomorúságot okoz, ha életének egy szakasza lezárul és újat kell kezdenie. Különösen szomorú, ha a diákeletből a felnőttek világába kell lépniük. Nekem Magyarországot egyet jelent azzal, hogy diák voltam, hogy gyermekből néhány év alatt felnőtt emberré váltam.

Tünődés
a diákelet
végén

A szoba falára tűzött plakátot nézegetjük. — Ugye aranyos? Ez a kapaszkodó két kicsi, tulajdonképpen a szobatarásom és én vagyok. Marina a vidámabb cica, mert ő különben is olyan mosolygós, én pedig ez vagyok — simogatja meg Irina a szomorkás cicáét. — De különben is hasonlítunk a cicákra. Mióta itt élünk Magyarországon, mi is így kapaszkodunk felfelé, ahogy a macskák a fán.

— Körülmékek kollégiumi szobájukban. Itt él a két szovjet lány. Körülöttem minden mintha indulóban volna. Bőröndök sora, a fogason százezre ruhadarab. Az egyik polc tele színes flakonokkal, spraykkel, piperékkel, a másik polcon könyvek. A székek, az asztalok, tele mindenféle holmival. Zsúfolta a kis szoba, életük számára nélkülözhetetlen, vagy éppen az otthon pótlaként kedves limlommal.

A táskairógepen félbe hagyott levél.

— Kinek írtál? — Haza, Moszkvába. Megírtam, hogy kész vagyok az államvizsgával, és most már csak a diplomaosztást várom. Mert azt úgy illik. Nem igaz?

— És eljön valaki Moszkvából a diplomaosztásra?

— Nem. A családot nekem a nemzetközi tanszék fogja pótolni — mondja nevetve.

Még néhány sor és kész a levél. A két barátinó egymásnak is felolvassa darálva, mit írt haza. Általában itt nem sok szó esik magyarul. Irina Bagujyina és Marina Ivanova csak oroszul beszél egymással.

— Azért is hibázom gyakran. Csak akkor beszéllek magyarul, ha tanulok — szabadkoczik a helyenként botladozó szóvégsődések miatt, amit szinte észre sem veszek, amellet, hogy oly szepen, szinte választékosan fűzi gondolatait. Hogy csodálkozásomat kifejezésre is juttatom, bevallja: beleszeretett a magyar nyelvbe. Mindent jól megérték, számomra nem okoz idegfeszültséget egyáltalán ez a nyelv.

— Hogy esett éppen a magyarra a választásod?

— A felsorolt választható nyelvek között ez volt a legértékesebb használt, a legismeretlenebb. Ezért választottam. Amikor ez történt, akkor még a Lomonoszov egyetemre jártam. Marinával is a magyar nyelvórakon ismerkedtem meg. Akkor még nem gondoltuk, hogy a barátságunk milyen fontos lesz mindkettőnk számára.

A nemzetközi közgazdasági kapcsolatokat tanulmányozta a két barátinó a Lomonoszovon. A második év végén aztán a javasolt országok közül mindketten Magyarországon folytatták tanulmányaikat.

Hogy ketten voltunk, így minden egyszerűbbnek és könnyebbnek tűnt itt, idegenben. Tovább tanultuk a magyar nyelvet az előkészítőn.

— Hány évre jönnek Magyarországra a szovjet diákok tanulni?

— Általában hat évre.

— S te miért vagy itt rövidebb ideig?

— En és Marina azon igyekeztünk, hogy lerövidítsük a tanulmányi időt. Szorgalmasak

OROSZORSZÁG POLGÁRAIHOZ!

Az ideiglenes Kormány megbukott. Az államhatalom átment a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetje szervének, a Forradalmi Katonai Tanácsnak a kezébe, mely a petrográdi proletariátus és helyőrség harcát irányítja.

Azok a célok, melyekért a nép küzdött: — a demokratikus béke azonnali felajánlása, a nagybirtok megszüntetése, az ipar munkásellenőrzése, egy szovjet kormány megalakítása — most megvalósulnak.

ELJEN A MUNKÁSOK, KATONÁK és PARASZTOK FORRADALMA!

A Petrográdi Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének Forradalmi Katonai Tanácsa

1917 1977

Lenin

A háború első évében Lenin Montreux-be érkezett és (ha nem tévedek, a Splendid Szállóban) előadást tartott „a háborúról és a szociáldemokrácia kötelességeiről”. Akkor láttam őt először, de sokat hallottam róla és gyakran olvastam száraz, csökönyös és hajthatatlan logikájú cikkeit. Bevallom, meglepődtem és alaposan csalódtam láttára. Savonarolaszerű jelenséget várt a képzeletem — s a sanmarcói barát helyett elég jóindulatú kinézésű, negyven évet betöltött férfit láttam az emelvény felé haladni. Lassan járt, s közzönös jóindulat volt színtén abban a mozdulatban, mellyel kezét szorított politikai barátaival, s azokkal is, kiket nem sorozhatott közéjük; merem állítani, hogy még ellenlábasai számára is volt egy mosolya. Ki tudja ezt elképzelni?...

... Hol rejtőzik Lenin ebben a megjelenésben? Hol van ő a rettenetes, a szektáros, a megbékíthatatlan fanatikus! Az igazi Lenin két óráig tartó beszédében nyilatkozott meg. Kifejtette fő tételét: a proletariátus számára haszontalan a harc, az imperialisták által szított háború és a marxista ortodoxia ehhez a pillérhez támaszkodva, lassan, csendesen, a hatáskeresés nyomára nélkül, pusztán érvelésének erejével, a legsúlyosabb csapásokat mérte a jelenlegi rezsimre és áruolárnak bélyegezte mindazokat a szocialistákat, akik, öszerinte, elfeledték az Internacionálé valódi küldetését. Érzett minden szaván, hogy a marxista hit szimbóluma: a proletariátusnak nincs hazája, ez a lejárattott és becsmért szimbólum, érintetlenül él az ő lelkében, érintetlenül, teljes frissességben. Azt is éreztük, hogy ez ember rettenetes gyűlölettel viseltetik társadalmi rendünkkel szemben — nem a tudós gyűlöletével, mint Plechanov — a tudós gyűlölete semmit sem íjlesztő, nem veszedelmes — de az övé valami személyes gyűlöletfélé, mint amilyen-nel Savonarola sújtotta a renaissance büneit. Lenin állásfoglalása a háborúval szemben nem a pacifistáké. A pacifizmust, mint ezt várhattuk tőle, gúnyos, takaratlan megvetéssel kezeli, polgári fantazmagóriának tekinti, nem bízik sikerében. Ne tévedjünk benne, Lenin a harc, a verekedés, a melée pártján áll, de más tusakodás az, amelyre ő gondolt, másutt kezdeményezett, más síkon, más okokból: a proletariátus polgárháborúja a szocializmusért...

Ha hallották volna európai demokráciánkról beszélni! Véleménye szerint rengeteg hipokrizizmus és igen kevés igazi szabadság lelhető benne. Amerikát magát a kapitalizmus és hazugság klasszikus hazájának nevezte és most is mindig álszenteskedőnek, végtelenül álszenteskedőnek. Nem azt a benyomást nyertem volt beszéde hallatára, hogy sok tisztelettel viseltetik Wilson elnök iránt, inkább

Nat Altman szovjet festőművész 1920 májusában készült grafikai. Kelen Jolán, aki több korabeli alkotást őriz otthonában, első közlésre bocsátotta rendelkezésünkre e képeket.

arra lehetett következtetni, hogy az a tisztelet csekély. Igen! Lenin gyűlöli társadalmi rendünket vad, pokoli gyűlölettel. Ha a hatalom kezébe és pártja kezébe találna kerülni, a polgári rend egy rossz órának néz elébe. Akik őt megvetéssel a németiség ügynökének tekintik, ostobák. Lenin sokakta veszedelmesebb ennél.

A benne rejlő nagy erő akkor szállotta meg őt, amikor Európa, ez az öreg, ez a vén bűnöző, aki mindenek ellenére olyan drága, mert annyira megsokított volt nekünk, elkövette undok véltét, szegvénnel borította magát és eltasztotta azokat a szíveket, melyek ragaszkodtak hozzá. Erejét Lenin a nemtelen háború első napjából merítette. Lenin ellenségként aknázza ki ellenfelei hibáit és bunkócsapásokat mér rájuk. Okfejtése könyörtelen és el kell ismerünk, nehéz ellene küzdeni, annyira az ő oldalára szegődött a stratégiai előny. A bűn előtt, a háború előtt, akarom mondani, vitatható volt Lenin igaza, diszkreditálni lehetett eljárásának barbár és végtelenig túlzó módját, mégis csak túrhetően emelkedett szintű polgári kultúránkkal való összevetésével. Mikor Lenin nagyon is túlozta a dolgokat, megkísérelhettük szocialista túlkapásait leinteni, a kép-tárákat, az irodalmat emlegetve, felsorolva mindazt a nagyot, amit a szellem birodalmában társadalmi rendünk alkotott. Hiszen, nincsen-e mindig jó szavunk a vádolt számára? De most nehéz lett megvédelmézni a burzsoák régi Európáját, hogy elvesztették érveink döntő erejüket!

Mi értelme lenne például Lenint azzal vádolni, hogy híveit, a bolsevikket, rászabadította a díszes palotákra, hogy sáros csizmáikkal tapodtatta az értékes szőnyeget, me-

lyeken hajdan Katalin szerezői és finom diplomaták lépkedtek? Mire való a maximalistákat azzal vádolni, hogy esztétikai érzékük nincs és megvetik a drága gobelineket? A bolsevik csipőre tett kézzel gúnyosan jegyezheti meg, hogy egy hadsereg bolsevikki sem fog egész uralma alatt annyi műértéket megsemmisíteni, mint egyetlen tüzéségi támadás a háború egyetlen napja alatt. Aztán, gunyorosan hunyorgatva szemével, leleplezheti azokat a hipokritákat, akik a reimsi katedrális repedésein sirnak, amikor emberi lények tízezreit úgy öldösköl, mint a marhát. Mindenestre ezt fogja önkönnel mondani Lenin, a bolsevik — és valóban nem tudom, hogy mit fognak neki válni. Nem a tehetségükkel tűnnek ki ezek a bolsevikiek, de valami megcáfolhatatlan logika van a pártjukon. A leninizmus szokatlanul szép tömegsikerét végtelenül egyszerű propagandamódszereknek köszöni. És ami ezeket az eljárási módokat ennyire leegyszerűsítette — ez maga a mi társadalmi rendünk, meztelenül vedlett szegényével, hiányaival, rothadásával. Lenin csak rámutat a három háborús év gyümölcsére és az emberek milliói tódulnak feléje. A leninizmus vihar-ként, számunként seper végig Oroszországon és ha a háború még soká tart, el kell készülnie lennünk, hogy elborítja egész Európát, végigkorbácsolja, mint egy istenítélet.

„Ezt a nagy művészi erővel megírt irodalmi arcképet a genfi La Nation című, kitűnően szerkesztett, független és bátor hetiszemle december 8. számából vesszük át. Lenin legintimébb svájci körének véleménye szerint ez a cikk kitűnő jellemzése a nagy néptribun egyéniségének.”

A XX. század című folyóirat szerkesztőinek megjegyzése.

Tetteimmel, véreimmel
s ezzel a csengő
Verssel, melyet alku, bér
meg nem ingat,
Magasztalom vörös-rakétás, égbe-lengő,
Októberi,
szidott és ódákba-zengő,
Golyólyuggatta zászlainkat!

(Vlagyimir Vlagyimirovics Majakovszkij író levele Alekszej Makszimovics Gorkij íróhoz — részlet)

Győzött és békét követel a maximalista forradalom

A minisztereket letartóztatták. — Kerenszki elmenekült. — Lenin bejelenti: az új kormányhatalom fegyverszünetet fog javasolni. — A munkástanács programja: békét, kenyeret, földosztást, népjogokat!

Kerenszki cárt is utolérte végzet. Mintha teljes értékű cár lett volna. Minisztértársai már fogságban ülnek, s ha neki egyelőre sikerült is elmenekülnie, valószínű, hogy a diadalmas ellenforradalom hálójából nem fog kiszökhetni. A jelek szerint Kerenszki cárt vajmi hamar odakerül Miklós cár mellé, ha ugyan rosszabbul nem jár, mert most nem áll az angol protektor a forradalom gépházában és nem kötheti ki, mint Miklós érdekében, hogy Kerenszki cárnak egy haja szála se görbülhet meg.

Ebben a jelentős pillanatban nem fontos, hogy Kerenszki tud-e egérutat találni vagy horogra kerülni. Az a Lenin, akiben legerősebb ellenfelét látta s akit igazán halálra hajszolt, éppen azért tudta legelőzni, mert az angol dróton mozgó Kerenszki szemében a határozott békeakaratot képviselte. Ha tehát Lenin még hajszolható, győzedelmeskedni tudott fölötté, mert a kifáradt és letört orosz népek békét ígért, akkor Kerenszki hiába tudna kimenekülni a diadalmas ellenforradalom hálójából, a háború folytatásának jelszavával nem mozgathatná meg a tömegeket Lenin ellen...

... Lenin és tábor a az orosz nép békevágyának hatalmas hullámaiban kerekedtek Kerenszki feje fölé. Míg a békét hirdették, a békét akarták. Ha, mint a jelek mutatják, sikerült mozgalmukat diadalra juttatni, az ő kezükben van Oroszország jövője. Az orosz szabadság hozójuk is ugyanazt a kérést intézi, amelyet hiába intézett Kerenszkihez. Hogy az orosz szabadságra gondoljanak és ne Anglia suttogására. Hogy szerezzék békét az orosz népeknek, s ne fojtsák az ifjú szabadságot egy oltalan és céltalan világháborúba. Ha Leninnek hívebbek lesznek az orosz szabadsághoz, mint hátlen szövetségeseikhez: akkor még minden fóra fordulhat, s az ifjú orosz szabadsága a maga megszilárdításához szükséges békével a világ békét is szíttetheti. De ha az ellenforradalom csak új emberket hozna új szellem, új rend és új akarat nélkül, akkor nincs és sokáig nem lesz vége még az orosz háborúnak. Mert Kerenszki, Lenin vagy Trotzki nem számít: csak az orosz nép, amely kifőzött a háborúból és békét akar, hogy szabad lehessen és önmagának élhessen. A munkás- és katonatanács fölhívása

A MAXIMALISTÁK
DÖNTŐ GYŐZELME
KERENSZKI ÉS
KORNILOV CSAPATAI
FÖLÖTT

A csodák korszakát éljük s ebben a meglepetések országában Oroszország. Évszázadok tunya elnyomottságában lassan erjedt a nagy orosz néptömegben minden modern eszme.

... S aztán egyszerre átugrta az orosz nép az elaludt századokat s a bolsevikiek immár a jövődrezedévet akarják anticiálni...

Ók már nemcsak a politikai uralmat osztják szét a nép között, hanem a földet is, s abból a nagy földindulástól, amit a cári despotizmus eleste keltett, a legszélsőbb szocializmus sajátságos államformáját akarják megteremteni...

... Carskojeselo előtt tulajdonképpen nem az orosz forradalmárok és szocialisták két szeptája ütközött meg, hanem a béke birkózott a háborúval. Kerenszki és Kornilov háború akartak, Lenin és Trotzki békét. A háborús párt háta mögött állott az egész entente minden pénzével és utólérhetően diplomáciai zsenijével. A békétábor mögött pedig a háborúban agyongyötört orosz hadsereg és kifáradt nép. Az őszintén bevallott fardadság győzött a megfizetett és erőltetett harci kedven. Ez az orosz polgárháború történelmi filozófiája.

(A Pesti Hírlap 1917. november 14-i számából.)

Vlagyimir Majakovszkij

Óda a forradalomhoz

Hozzád,
akit kifütyültek,
akit kigúnyoltak az útegek,
hozzád,
kit szorongatok rágalma összeszobott,
hozzád zengem én lelkesedve
a szidalmak köde felett
az óda ünnepi
Ó!-ját.
Ó, te vadállatias!
Ó, te gyermekies!
Ó, te filléreskedő!
Ó, te nagytratoró!
Hányféleképp neveztek még?
De vajon, kettős arcú, mi is lesz belőled?
Óriás épület
vagy roncs törmelék?
A mezdonyvezetőnek,
kit szénpor és füst glóriáz,
a bányászna, ki vastag érc ereket fúr át,
tömjénezel.
tömjénezel mély áhitattal,
szentséggel emelve az emberi munkát.
De másnap
a Vaszilij-templom
irgalomért könyörgő falai
hiába esedeznek hozzád —
mert hathüvelykesed tompa orrú vadkanjai
széttúrják a Kreml évezredes múltját.
A Szlava
már süllyedőben imbolyog.
A szirénák sövöltése mindenén áthat.
Te a matrózokat
a merülő cirkálóra visszaparancsolod,
hogy megmentsék az ott felejtett
miakoló kismacsákat.
No de aztán!
A tömeg részegen üvöltöz.
Góg kunkora a hetykék bajszán.
S a vén admirálisok, puskatosokkal támogatva
fejfel lefelé
repülnek Helsinkiben — át a hídkarfán.
A tegnap sebeit gyógyítgatod,
ám én újabb sebeket látok.
— Ó, légy háromszor átkozott! —
sziszegi a szűkítő polgár.
De én, a költő
így kiáltok:
— Ó, légy te négyszer áldott!

Küldöttgyűlés az I. évfolyamon

(Folytatás az I. oldalról)

Végül is, mint a „vita” ki-meneteléből várható volt, Sipos Sándor egyhangúlag felkerült a jelölőlistára, majd a titkos szavazás és a szavazatok összeszámolása után a szavazatszedő bizottság elnöke bejelentette:

a küldöttgyűlés 82 igen szavazattal Sipos Sándort választotta az első évfolyam títkárává.

Az évfolyamvezetőség többi tagjára tett javaslat megvitatása úgy folytatódott, ahogy a títkárság véleményét abbamaradt. Javaslata — csend — csoporttárs — csend — szavazás, a jelölőlistára való felkészülésre. Ez a „séma” érvényesült Csikós Ferenc és Kóji László esetében.

Bizony, nem ritkán szinte nyomasztó volt a majdnem száz ember hallgatása.

A következő jelölt Margaritosz Nikosz volt. Talán az ő valóban izgalmas szemléve, talán Vadász Endre felszólalása, amelyben nagyobb aktivitásra biztatta a küldötteket, okozta a gyűlés menetében beállt lényeges változást.

Most már a jelöltet dicsé-rő hozzászólásokon kívül kérdések is elhangzottak, vaion ismeri-e eléggé az évfolyamot, tud-e elég időt szakítani erre a munkára, hiszen ő a Magyarországon működő Görög Kommunista Ifjúsági Szövetség egyik csoportjának títkárá, Margaritosz Nikosz felkerült a jelölőlistára, akárcsak a következő jelölt, Molnár László.

Az ő személye körül vita folyt, mivel néhány helyről támadták mozgalmi aktivitását, pontosabban ennek látványos hiányát, de csoportja okos érvekkel bizonyította alkalmaságát. Kevesebb ellenvetés érkezett Teplán István-nal kapcsolatban, aki nemcsak csoportja, hanem régi katonatársai egyöntetű támogatására is támaszkodhatott.

Az első igazán komoly vita Tóth Gizella jelölése kapcsán bontakozott ki. Nem is elsősorban azzal kapcsolatban: alkalmas-e az évfolyamvezetésére, hanem a jelölőlistával együtt kiadott jellemzés sablonossága kapcsán.

Egyesek ugyanis nehezményezték, hogy ez alapján nem lehet szavazni. Az „ellenpárt” viszont azzal érvelt, hogy igenis szükséges éppen a közös vonásokat kiemelni minden jelöltnél, másrészt ha valaki kevésbé érezte az egyébként valóban nem túlságosan „bőbeszédű” jellemzéseket, miért nem kereste fel a szóban forgó jelölteket. Ez

a vita egyébként jól rámutatott arra, hogy a küldöttek nem mindenhol készültek fel jól a választásra,

hiszen ha így lett volna, ellenérvek nem korlátozódtak volna arra: nem ismerjük a jelöltet, bizonyára nem is elég mozgékony, tehát nem alkalmas. A pro és kontra érvek elhangzása után Tóth Gizella is felkerült szótöbbséggel a jelölőlistára.

Zentai Violetánál, a következő jelöltnél néhányan a szétszórtság kitagolását, de ő kijelentette, hogy megválasztása esetén a vezetőségi munkára döntő súlyt helyez majd, amivel megnyugtatta a kételkedőket és az ő nevét is felírta a többi jelölt neve mellé.

Érdekesen alakult az utolsó jelölőbizottság által ajánlott jelölt vitája. Jancsó Judit ugyanis egyből, fontos elfoglaltsága miatt csak kése jöhetett, így aztán nem hallotta csoportjának képviselőjét, aki a korábbiakkal ellentétben nem dicséretáradatot zúdított a jelenlévőkre, hanem korrekten feltárta a jelölttel szembeni problémáit is. Ez nagyon meglepte a jelölteket, s mint ahogy az egyik hozzászóló megfogalmazta, „nem tudták hová tenni”.

Érdekes volt látni a zavartságot, amit egy valóban őszinte jellemzés okozott.

Végeredményben azonban a A vezetőségbe való bekerül-jelölőbizottság és mások véleménye alapján sikerült „helyre tenni” Jancsó Juditot, s így ő is felkerült — immár kilencediknek a jelölőlistára.

Ezután következtek a további javaslatok. Szabó Andrást régi mozgalmi múltjára való hivatkozással és lelkes közösségi munkája alapján javasolták, és minden bizonynyal ez segítette a jelölőlistára is. Nem sikerült ugyanez Sárkány Mártának. Bár igen sokan támogatták, de volt, aki középiskolás tapasztalataira hivatkozva nem tartotta alkalmasnak. Ez megingatható azokat, akik korábban nem ismerték, mert a szavazásokon igen sokan tartózkodtak.

(Érdekes jelenség, hogy a „tartózkodom” egyre inkább átveszi valamiféle implicit „nem” szerepet, főleg azoknál, akik véleményüket nem merik egyértelműen vállalni.)

A jelölőlista tehát kilenc névvel zárult, amely kilenc névből, lévén az évfolyamvezetőség (a már megválasztott títkárral együtt) szintén kilenc fő — egy nevet ki kellett húzniuk a küldötteknek.

A titkos szavazás során végül is Tóth Gizella kapott minimális többséget, amivel kialakult az első évfolyam vezetősége. Sipos Sándor títkárrá, Csikós Ferenc, Jancsó Judit, Margaritosz Nikosz, Molnár László, Teplán István,

Tóth Gizella, Szabó Andrást, Zentai Violeta.

A küldöttgyűlés végén Marton Imre, Halmi Erzsébet és Vass László köszöntötte az új vezetőséget és foglalta össze a tanulságokat. Marton Imre a jelöttek politikai alátámasztását hiányolta, Halmi Erzsébet a tanulás és a mozgalmi munka helyes összehangolására hívta fel a vezetőség figyelmét, Vass László pedig megállapította, hogy két év óta a legjobb küldöttgyűlés volt a mostani.

Hogy valóban az volt-e, nehéz lenne megállapítani. Az viszont mindenképpen igaz, hogy a küldöttek a gyűlés végére megértették felelősségüket, azt, hogy a vezetőség megválasztása nem egyszerűen kilenc ember kiemelése, vezetővé tétele, hanem az egész éves munka megalapozása. Azt, hogy véleményüket ki kell mondaniuk, talán egyre többen belátták. És ez sok segítséget nyújthat a vezetőségnek további munkájában, reményt nyújt arra, hogy az évfolyammal összhangban tevékenykedjen a KISZ általános és az elsősők speciális feladatainak végrehajtásán.

Király László

Közgazda a Közgazdász-ban

Fehér Emil egy éve végzett nemzetközi szakágazaton. Diplomamunkáját az indiai-magyar kapcsolatokról írta. Jelenleg a HUNGEXPO-nál dolgozik vásárszervezőként. Voltaképpen véletlenül került ehhez a vállalkozáshoz, de mint mondja, nagyon jól érzi magát. Munkája változatos. Négy kiállítást szervezett már ezidáig, így például Moszkvában és Damaszkuszban is. Most dolgozik az öbödiken: december 5-14. között Oslóban lesz önálló magyar árubemutató.

— Mi a feladata egy vásári szervezőnek? Mondjuk neked mi a teendőd attól kezdve, hogy rád bíznak egy vásárt?

— A HUNGEXPO-nál én a külföldi kiállítások szervezésével foglalkozom. Évente általában 50-80 külföldi megjelenéssel számolhatunk, amelyek között kis és nagy vásárok egyaránt szerepelnek, mint ahogy a hagyományos vásártól a nemzeti hetekig is minden megtalálható. Egy szervező körülbelül öt kiállítást csinál egy évben.

Nagyon összetett, sokrétű munkát jelent egy vásár lebonyolítása. Általában egy vásár előkészítése 2-3-4 hónapot vesz igénybe. Az első teendők között van az, hogy megtudjuk, mely vállalatok kívánják kiállítani. Ezután fel kell venni a kapcsolatot a kinti vásári szervezőkkel, majd itthon a tervezővel megcsináltatjuk az alaprajzot. Bekérjük a vállalatot a kiállítandó áruk listáját, gondoskodunk az áruk kiszállításáról. Döntünk szemlély ügyekben, abban, hogy ki utazzon, ki legyen az árukezelő, a sajtófőnök, stb. elkészítjük a propaganda terveket is. Ezt követi a pénzügyi kalkuláció kidolgozása, amelynek 10-15 százalék tűrési határa van. Közben természetesen dolgozik a grafikus is. Ezután a házban belüli zsűrizés következik. Három szűrni kell túljutni a vásár tervének. Az első bizottság a kiállítás alapfogalmát értékeli, hiszen egy kiállításnak nemcsak gazdasági, hanem politikai mondanivalója is kell, hogy legyen. A második fokozatban az építészeti elgondolások elbírálása kerül terítékre, míg a harmadik lépcsőben a grafikai munkát minősítik, valamint meghatározzák a kinti feladatokat. Ezzel tulajdonképpen lezárul az előkészítési hazai része. A helyszíni munkához kiutazik az építőtábor, az árukezelő és felépítők, berendezik a vásári területet. A vásár alatti feladatokhoz tartozik az üzletkötők, valamint egyéb hivatalos vendégek fogadása és tájékoztatása. Ezenkívül fontos feladat az újságírókkal való foglalkozás is.

— Szakemberek között is vitatéma, hogy mikor nevezhetünk egy vásárt sikernek. Szerinted, mikor a kritériumai egy jó vásárnak?

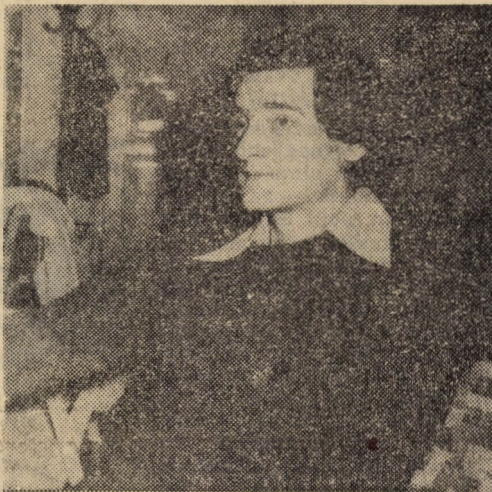
— Több összetevője van egy vásár sikerének. Szerintem négy feltételt kell a vásárral szemben felállítani. Ezek: az esztétikai megjelenés, a látogatottság, a külkereskedelmi hasznosság, és a vásár mondanivalója. Ha ezeknek eleget tesz, akkor jó, sikeres a vásár. Úgy is gondolkozhatunk persze, hogy „el kell adni a kiállítást”. Meghózzá négyfelé: itthon, aztán a külkereskedelmi vállalatoknak, a közönségnek, valamint a kinti kirendeltségnek. Ez is egyfajta mérce lehet.

— Hazánkban a Hungexpo szinte kizárólagos jogal foglalkozik a vásárok szervezésével, lebonyolításával?

— A Hungexpo Magyar Külkereskedelmi Vásár- és Propaganda Iroda mellett alkalmanként a Magyar Hirdető is vállal külföldi vásár rendezést. A Hungexpo tevékenysége alapvetően két irányú: a hazai vásárokat és a külföldön való magyar megjelenést szervezi és bonyolítja le.

— Külkereskedelmi vállalatok, hogyan viszonyulnak a vásárokhöz, kiállításokhoz, illetve az azokból való részvételhez?

— Ez nem könnyű kérdés. Tulajdonképpen vállalatok válogatja. Vannak olyan cégek, amelyek valahogy még nem ismerték fel a vásárok jelentőségét, nevezetesen azt például, hogy a vásár ma már jelentős marketing-esz-

közként is felhasználható. Nem egy vállalat nem ad megfelelő árumennyiséget például, így nem csoda, ha alkalmanként sajnálatosan szegényes az árubemutatónk. Vagy van olyan eset is, hogy nemzeti bemutató alkalomával mindössze egy-két ágazat képviselteti magát, ami a vásár látogatásban számukra kedvezőtlen képet alakíthat ki országunkról. Akadnak olyan vállalatok, amelyek anyagi-gazdasági, vagy ki tudja milyen okokra hivatkozva nem vesznek részt a vásárokon, holott egy vásár sokszoros hasznot hozhat a vállalatnak, hiszen esetleg új üzleti kapcsolatokat alakíthatna ki, vagy éppen csak megismernék nevét, termékeit számára új piacon, területen. Van néhány vállalat viszont, amellyel jó együtt dolgozni, ilyen például a Transelektro, Hungarotex, MOM, Mogürt, Monimpex, Chemolimpex, Lehelex.

— A vásárok jellegében fokozatos átalakulás figyelhető meg. Kérlek beszéljél röviden erről a tendenciáról!

A termelés növekedése és a nemzetközi kereskedelem kiszélesedése magával hozta az áruminta vásárok kialakulását és elterjedését, amelyeken a minták szerint elődött árut nem a helyszínen bocsátják a vevő rendelkezésére, hanem később szállítják el neki. Az áruminta vásár legújabb típusa az általános nemzetközi vásár, amelyben minden, de legalábbis sok termelési ágazat képviselteti magát. Ma már ez a forma a fejlett ipari országokban csaknem teljesen megszűnt. Az 1930-as évektől beszélhetünk szakvásárokról, amelyeknek kialakulása az ipar nagyfokú szakosodásával hozható összefüggésbe. Ezek a vásárok egy-egy szakma termékeit mutatják be. Egyébként 1974-től a BNV is szakvásár.

A vásárok legkorszerűbb típusának jelenleg a vertikálisan szakosított vásárok tekinthetők, amelyen egy-egy szakma felhasználói szükséglete és termékei együtt jelennek meg. Ezenkívül gyakran kerülhet sor önálló nemzeti kiállítások és főleg az utóbbi években nemzeti hetek rendezésére. A jövő, szerintem, mindenképpen a kisebb — területileg is kisebb — vásároké, mert az koncentratibban képes bemutatni a termékeket.

— Vannak olyan vásárok, amelyekre valamivel jobban odafigyelünk, azaz fontosabb számunkra?

— Különböző munkát igényel mind a kettő. A nemzeti hét megszervezése jóval fárasztóbb, de nagyobb a siker lehetősége. Ez persze nem jelenti azt, hogy egy hagyományos vásáron való sikeres szereplést ne ismerhessék el kellően. Az utóbbi időben több jólsikerült nagy visszhangot kiváltó „magyar hetet” rendezett a Hungexpo, így például Milánóban, Nantesban és Duisburgban.

Borsi László

Szemtanúk a forradalomról

Radó Sándor 1899-ben született, geográfus, egyetemi tanár, a földrajztudományok doktora, a gazdasági földrajz és a földrajzi térképészet művelője. Egyetemünk gazdaságföldrajz tanszékét több évig vezette. Híres könyve, a Dóra jelenti, több mint húsz nyelven, közel egymillió példányban jelent meg. Így emlékezik a hatvan évvel ezelőtti időkre:

„1917-ben, nem egészen tizennyolc éves koromban, tisztiiskolásként szolgáltam a monarchia hadseregében. De valahogy már akkor is éreztem, hogy számomra nem ez az ideális — tagja lenni egy olyan hadseregnek, ahol még a szolgálati nyelv is német.

Amikor hírt kaptunk a forradalomról és a Lenin által aláírt békedekretumokról, többeknek mondtam a se-regben: hála istennek, legalább vége lesz a háborúnak. Kaptam is ezért rögtön három nap áristomot, úgyhogy ez is a forradalomhoz fűződő emlékeim közé tartozik.

Persze, nemcsak én voltam ilyen véleményen. A hadseregben a monarchia összes nemzetisége képviseltette magát, s ezek egyre inkább szembe kerültek a németekkel, a katonák között egymás után jöttek létre a vitaklubok.

Röviddel ezután a Titkos Parancsok Irodájába kerültem. Ez az iroda készítette és dolgozta fel a bizalmas jelentéseket, információkat, melyek nem tartoztak a szélesebb nyilvánosság elé — amolyan hangulatjelentések voltak ezek. Az iroda élén különben a szociáldemokrata pártvezető Kunfi Zsigmond öccse állt, ő kezdett beavatni a marxizmus elméletébe.

Ily módon tudtam meg azt is, hogy az Ukrajnában és Bessarábiában levő magyar csapatok barátkozni kezdtek a szovjet katonákkal. Éppen ezért, akik az orosz frontról jöttek haza — akár leszerelték őket, akár megsebesültek — külön táborokba kerültek, mert a hivatalos álláspont szerint megfertőződtek a bolsevizmus rákfenéjétől.”

F. P.

Születésnapra

Illyés Gyula, múlt szerdán volt 75 éves, s most az egész ország köszönti.

Őt magát, munkásságát nem kell bemutatni. Az elmúlt napokban részletesen megtették ezt az irodalom, az újságírás képviselői. Életművét babérokoszorúval ékesített Zászlórend átadásával politikai életünk is elismerte.

Illyés Gyula neve ma már fogalom. Élő klasszikus. Nemcsak érettségi tétel, de a nemzet halhatatlanjai között is számontartjuk. Életútját — Ráecgespusztától Párizsig könyveiből — Puszták népe, Hunok Párizsban — jól ismerjük. De életének további állomásait is megőrizték a művek, mert az író posztjáról ma is éppúgy figyel, mint a Nehéz föld, Pusztulás, Magyarok, Kora tavasz, Hősökről mesélek vagy 1945 után az Új honfoglalók között, Kháron ladikján megrássa idején.

A „toronyőr” nem lankad. Nem lankadhat, mert a „há-záról, nagyvilágról, magyarságról, emberségről szólni — soha nem fáradva — ez az illyési poszt”.

Mérhetetlen súlyokat tart és cipel a vállán. Költészetében Zrínyi, Kölcsey, Vörösmarty, Arany, Petőfi, József Attila örököse. Szépprózában Móricz, Kodolányi, Tamási, Sütő András színvonalán ír. Drámaírók testvéreit Katona, Teleki, Tamási, Nemeth László vetette papírra. Kötetekbe gyűjtött publicisztikájáról pedig még nem is szöltünk.

Végig gondolni is izgalmas milyen párdját ritkító életmű került ki a tolla alól. Talán senki nem kutatta még ilyen szenvedélyesen a magyarság sorskérdéseit — honnan jöttünk?, kik vagyunk?, merre tartunk? — s nem kereste az összefogás, az egyetértés útjait a környező országokkal, a Dunavölgyi népekkel.

Ma, amikor az információözönben a szavak már-már mérhetetlen inflálódásának vagyunk tanúi Illyés Gyula minden szavára figyelniünk kellene. Töretlen munkakedvének bizonyítékai — verseivel, drámáival, publicisztikai írásaival —, újságokban, folyóiratokban, színpadon

Inci-fincidens

Csütörtökön (október 27-én) elmaradt a POLVAX. Futótűzként terjedt el a hír az egyetemen, délutánra már mindenki tudta, csak éppen a meghívott zenekarral felejtették el közölni a szervezők.

Este, a megszégyenítő időben, teljes felszereléssel jelentek meg, miután lemondtak egy másik fellépést a Közgazdász klub kedvéért.

Hogy kellemetlen volt, s hogy nem tesz jót egy ilyen kis „inci-fincidens” a klub tekintélyének, az nem vitás. Bizzunk benne, hogy ez volt az első és az utolsó eset!

e. g.

A PIACERE

Nem Marioként ocsudik (lelkében a méltóságukat veszítettek moccanásait hordozva), ki keresztülmegy — keresztülmegendi magát — ezen az ötszöri hipnózison. Ami történt, a világ csodáinak egyik legszebbike: a művészet hipnózisa. Logika — ésszerű, emberpárti hipnózis.

★

Hogy csak a *piacere* — tetszés szerint — való rögeszméinket dadoghatjuk róla? Hogy elmesélhetetlennek, emberi szóval elmondhatatlannak látszik? Hogy a nyelvi birtokbavétel nehézségei nyomasztóak, szinte legyűrhetetlenek? A próba, a kísérlet ajánlatos. Mert általában is, a fogalmak hódítása: a gondolat győzelme, viszonyaink tudatosulásának személyiségünk teremtésének folyamata. Amire nincsenek szavaink, mondataink, az számunkra nem létezik, az körünkön kívüles: Értékként oldja az ismeretlenség, értéktelenként megköti a megszokás. Eredmény lehet: az újra elkövetett bűn, az elhullajtott ére. Öntudatot, személységet nélkülöző társadalom.

★

A világ, vagy annak ama része, amelyet nem hódított meg a nyelv, az emberi szó: nem lehet ember uralta, ésszerű, emberpárti világ. Huszárk kisfilmjeinek jellegzetessége: — az olaszt és az A piacere gyászénekeit leszámítva — a beszéd, az autonóm emberi akarat és aktivitás hiánya. Előnk a Hold alatt — a létezés ugyanazon síkjára, egymás mellé és iszonyú, kérelmetlen egységbe rendezve —: lovak, madarak, hóból épült és hús-vér emberek. Rabságban vagy szabadon, kipányvázva, vagy szárnyakon repdesve, olvadva vagy gyarapodva, száguldás közben, vagy vágóhídra vonszolva, virulva vagy leölette, büszkén, vagy esendően, élve vagy haltan. Az emberi szó hiánya a vákuum, ami ezt a kavargó és félelmetes egységet megteremtette, ellenállhatatlanul a minden létezők poklába szippantva az embert. Beszédnél is beszédesebben szólva az emberről.

★

Huszárk a legbonyolultabb, legelvonatottabb, legmélyebb dolgokról „beszél” — a legegyszerűbben. Olyan egyszerűen és olyan tisztán, hogy már alig érthető... Ha nem tudunk róla szólni, ha nem jut el hozzánk: a mi veszteségünk. Gyantó, hogy modern világunk még mindig eleven, tekintélyvesztett és mégis némaságot parancsoló tabui, közhasználatól nyomorított amúgyis sivár frazeológiái, a kérdezzek-megfelelünk demokráciák ideitlen kérdései, megnyugtató válaszai, a tömegtájékoztató eszközök „biztonsági” módszerei egyaránt ludasak lennének ebben. Elfeledtetve, „kimosva” belőlünk nemcsak egy film, de netán más igazságok megfogalmazásához szükséges nyelvi készségeket is. Nem nyelvvelhesség kérdés ez: A károsult maga a nyelv, mint a gondolat formája, kifejeződése. A köznyelv, ha képtelen kivetni magából a hazugságot, ha elvesztette ködoszlato képességét.

★

A szomorú-kegyetlen Elégia az alaphangot adja meg. A „legigazibb” Huszárk-film. Egzakta tanulmány a lovakról. Képsorai magukért beszélnek, önmagukat jelentik: leírások csak csupaszításuk lehet. Az alaphangot adja meg, és ezzel a lehetőséget, hogy sorsunkat fátként, természetként, felelősség, döntés, választás, akarat, terv és autonómia nélkülünk lássuk. A törvény, a néhezkedés, a rajtuk kívül eső dolgok kavargásának diadalaként. Talán emiatt a szabadmozochista kéjjel vegyes döbbenet, ami a nézőn úrrá lesz.

★

Előszörre sablonosnak, modorosnak láttam a Capricciót. Pedig kicsoda brilliáns játéka, tűnékeny egysége fennségesnek és kisszerűnek, mesterkéltnak és természetesnek, pillanatnyinak és öröknek, szentégesnek és profánnak, esetlegesnek és „szubsztantívnek”, lírainak és drámainak, érzel-

mesnek és racionálisnak, károsnak és rendnek, épülőnek és szétesésnek, teremtésnek és teremtménynek, méltóságosnak és gyámoltalannak! Ez a bravúr, virtuóz egység, ez a folytonosan megszülető, felbomló, bizarr és illékony egység Huszárk „formalogikája”. Egyfajta „módszertannak” tekinthető a Capriccio. Eppen elvonatottan folytatja önmaga és a másik négy pecsétjeit.

★

Amerigo Tot világhírű, magyar származású szobrászművész. Magyarországra látogat. Szobrokat arról készít, ami nem volt, és soha nem is lesz látható. Alfa és omega: a hangsúlyt ez utóbbira teszi. Körüljárja a régi házat, ki nyitja az ablakot, felmegy a padlásra, letörlő a lomok közt lelt poros tükröt és az ottaniakkal lefényképezeti magát. Madonnáját a szülőfalunak, az egyháznak ajándékozza. Egy kicsit idegenül, de magabiztosan lépked a szoborszentelő menetben. Aztán — gondolom — visszatér ahová elszármazott.

★

Tisztelet az öregasszonyoknak: variáció az Elégia „témájára”. A sorba-kötöttség költészete, más metszetben, egy kicsit élesebbre hangolva. Történelmi életünk alapvető, a leges-legegszerűbb dolgok mélyén húzódo, legyőzhetetlen, megszakíthatatlan folytonossága. Újra a törvény, a néhezkedés, az előzmények diadala. Felmutatva az „emberfenségben” az ember „alattvalóságát”; önmagunk végsőig való hordozásának káprázatoságában annak esendő önelvűségét; a szárnyalás lendületében a pisllákoló araszolást. Az üzenet lényege a folytonosság: a hipnotikus, a bénító, az elemenszerű. A rögök, a költések, az esendőség folytonossága. Hiába ültetünk lassacskán elhulló egyházi ünnepek helyébe nem kevésbé vallásos évforduló-rituálokat szenteskedve, finto-rogva, pirosra festett orcával; hiába osztjuk életünket háborúk, forradalmak, ellenforradalmak, kormányok, reformok vagy ellenreformok szerint éles szakaszokra: az igaz nem dobhatjuk le. Negatív kép? Harcaink visszája ez? Igen. Adjon elszántságot.

★

Az összegzés, szüntézis, ahol a szálak összefutnak: az A piacere. Az egyetemes művészet egyetemes jelentőségű alkotása. Ennél a pontnál adom fel a reménytelennek látszó küzdelmet, utolsó számaszálként az évszázad — halálban lelepleződőtt — nagy hazugságainak tanulságába kapaszkodva: Mindig egygyel több kérdőjelet kitenni! Mindig egygyel több bizonyosságban kétkedni! Mindig egygyel kevesebb szent kinyilatkoztatást szentesíteni! Mindig egygyel kevesebb utolsó előtti pillanatot elmulasztani!

Akkor is, ha a hullámok visszamosta, feledés elnyelte koponyák üzenete nem biztos a sikerben.

Zimányi Zoltán

APN fotó

A legképtelenebb pózokban készül a műalkotás

Hetente kétszer, kedden és csütörtökön az I. 115-ös szobája alkalmi műteremmel alakul át néhány órára. Itt alkotnak képzőművészetet kedvelő (és értő) hallgatóink. Szorgalmas, kitaláló munkájuk egyik eredménye, hogy Juhász Judit és Zelhofer Róbert képeiből a Közgáz Galériában kiállítás rendeztek. Ami még ennél is nagyobb siker számunkra, hogy egy háromtagú zsüri nagyra értékelt műveiket. Ezek közül néhányal országos versenyre is beneveztek. A zsüri három tagja Galvitz Ferenc, a Fővárosi Művelődési Ház művészeti előadója, Bir-kás Ákos festőművész, a Népművelési Intézet munkatársa és Komjáti Ilona festőművész volt, ő a kör vezetője.

— Hol mutatjátok be a legjobbnak ítélt kilenc képet? — kérdezem Komjáti Ilonától.

— Decemberben lesz az Országos Vizualis Hónap. Ennek keretén belül rendeznek egy úgynevezett Országos Vizualis Fesztivált, helyileg a Fővárosi Művelődési Házban. Itt állítjuk ki a képeket. Megadott téma: a dolgozó ember.

A mostani Közgáz Galéria egész anyagát kamarakiállítás, vándorkiállítás formájában később tesszük közzé.

— Milyen lehetőségek vannak a kiállításra? Megkeresnek benneteket, vagy nektek kell terem után járni?

— Ez elég érzékeny pontunk, egyik legnagyobb problémánk, hogy nincs állandó kiállító termünk — az egyetemi galérián kívül. Sajnos, nem rajtuk múlik, hogy hol és mikor állítunk ki. Egyrészt a Népművelési Intézet szervezi meg bemutatóinkat; ilyenkor kollégiumokban, klubokban van lehetőség, hogy kiállítsunk. Másrészt én próbálok személyes kapcsolat révén kiállító terem szerezni. Eddig, hatéves megalakulásunk óta huszonkét kiállítást tartottunk.

Mintegy bizonyítva az elmondottakat, egy kétfedelű füzetet vesz elő. Ez a kör naplója. Az első bejegyzés 1971-

ben keletkezett, s azóta minden jelentősebb esemény beke-re-rül. Meghívók, újságcikkek, végzős hallgatók fényképei, kirándulások, egy-egy alkotó pillanatban készült felvétel, pontos idő és hely megjelölés-sel. Legbúszkább arra az újságkivágásra, amely Locher Angéla: Fergeteg c. linómet-szetét ábrázolja. „Megjelent: Szabad Föld, 1974. április 28.”

Ismerős névre ugrik a szemem a kivágás alatt: „Halász Géza részt vett a kanadai Montreálban megrendezett karikatúrista Biennálén két rajzával, melyet a Biennálé katalógusa leközölt”. Ő a kör felfedezettje, a Matematikai és Számítástudományi Intézet oktatója, ma is szívén viseli a kis társaság sorsát, ellátogat foglalkozásaira.

Zelhofer Róbert neve nem ismeretlen olvasóink előtt, tudósítást adtunk tavalyi, önálló kiállításáról.

— A heti két alkalom azt hiszem nem elég, hogy festéssel foglalkozz. Mennyi idődet vesz el ez a hobby?

— Sajnos, nem tudok anynyi időt tölteni a papír előtt, mint amennyit szeretnék. A múltkor például egy szombat délelőtt leültünk a Duna-parti lépcsőre, és majdnem három-órás munka után mondtam azt, hogy kész a budapesti lát-

kép. Ez az, amit nem tehetek meg rendszeresen. Új — leg-alábbis számomra új — tech-nikát próbáltam ki ezen a képen, színes pasztelt alkalmaz-tam.

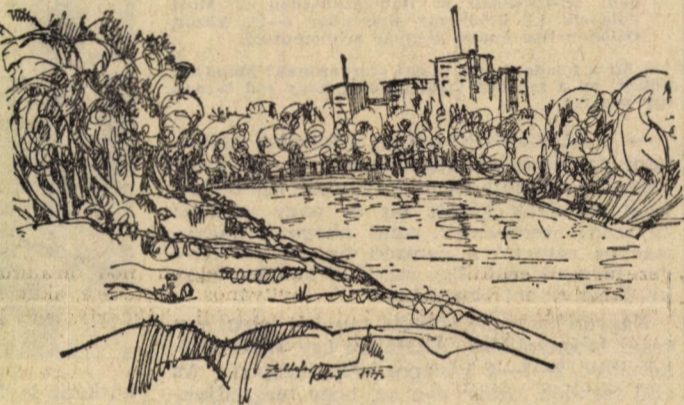
— Hogyan születik egy portré, például egy hegesztőről?

— Természetes, hogy modell nélkül lehetetlen. De amennyire lehet, az ember képi anyagot is gyűjt, fényképeken, filmen, ahol tud utánaéz az elképzelt témának, és ezután szinte megkomponálja a képet, először magában, utána a papíron. Ennyi az egész!

A Galéria legkifejezőbb képe Juhász Judit: A szövőő (idő) c. alkotása. Nehéz szavakban leírni kifejezőmódját, spontán egyszerűségét, ahogy megjelenít egy folyamatot, a dolgozó nő alakját. A mozdulatok monotonossága, az idő múlása, a fejlődés, mind-mind ott vannak a képen.

— Édesanyámat akartam ábrázolni. Így dolgozott egész életében, szövőgépek mellett. Igaz, hogy ma már vasból van a kerítés és tv-antenna is van a háztetőn, de közben elmúlt a fiatalsága. Nagyon örülök, hogy ez a képm elnyerte a zsüri tetszését is, egyik legkedvesebb rajzom.

Amíg beszélgetünk, körülöt-tünk „megrendelt” plakátok, feliratok készülnek. Minden

Zelhofer Róbert tollrajza

helyettesíti itt a festőállványt: az asztal, a szekrényajtó, a szőnyeg. A legképtelenebb pózokban formált betűk láttán a laikus ember nem is hinné, hogy ezt így is lehet.

Komjáti Ilonka mindenkihez odamegy, halk, csendes szöve' magyarul: „Vegyé' inkább egy másik ecsetet, ez túl vastag ehhez a betűhöz”; „Szépek a színeid, ügyes vagy”; „Ez csikos festék, vagy csak az ecsetet nem mostad ki rendesen?” — nevetünk. Ilyen hangulatban kellemesen telik az idő, mindenki végzi munkáját. Ilonka mindig az első, aki megérkezik és az utolsó, aki elmegy. „Volt már olyan is, hogy bezárták az egyetem kapuját, mire elindultunk haza”.

Kedd estéknél ebben a kis teremben szüfölködik össze a képzőművészeti kör mellett az irodalombarát kör is. Az „alkotóművészek” ezt nem is bánják, bizonyos szempontból remek találkozás ez: beszélgetés közben elég mozdulatlanul ülnek az „irodalmárok”, ezzel (akaraton kívül is), kitűnő portréanyagot szolgáltatva.

— Van utánpótlás, visszajárnak a végzett hallgatók?

— Idén három elsős jelentkezett, ók szorgalmasan járnak a foglalkozásokra — mondja Ilonka. Persze, még sokat kell gyakorolniuk, tanulniuk. talán furcsán hangzik, de a betűírást is el kell sajátítaniuk. Minden egyes betűtípust megtanulnak, melyek fel-váltott alkalmazása feltűnővé, változatossá teszi plakátjainkat. A régi tagok nemigen járnak vissza — sajnos —, pedig szeretettel várjuk őket. Tudod hogy van az, megőrülnek, férjhez mennek, messze kapnak lakást, sok a dolguk, nem érnek már rá órákat ülni egy-egy ötlet megvalósítása fölött.

A képkör legközelebb februárban rendez kiállítást a Közgáz Galériában. Récei Imre és Fejér Anna Mária képeiből; de lehetőség van arra is, hogy körön kívüli hallgatók is bemutassanak, ha van „kiállítani valójuk” (fotók, rajzok).

Egressy Gabriella

Egy kis előzetes

Nem lehet panasz, az eddig lejáratott koncertek hangulatára sem, de a félévben még hátralevő jazzklubok igazi csemegének ígérnek. Talán most sikerült először ilyen változatos és folyamatos program összeállításra. Mostanában az együttesek és előadók is felkeresnek minket azzal a kéréssel, hogy szeretnénk nálunk játszani. Egyre több olyan műsor lesz, amely eddig ritkán, vagy egyáltalán nem volt hallható. A jövő héten — az eddigi dobshow-k sikereit látva — meg-

rendezésre kerül a zongora-show is! A Köszegi Rhythm and Brass kíséretében Füstli Balogh Gábor a Kiszárfogóból, Szakacs Lakatos Béla és Balogh Jenő fogják elkápráztatni a közönséget. Noha, az elsőszépet e téren az Egyetemi Színpad már elhódította tőlünk, ilyen összeállításban azonban még nem volt zongora-show! Ezután két héttel Deső Csaba látogat el először a KÖZGÁZ-JAZZ-KLUB-ba. Ő azon kevés magyar jazzzenészek közé tartozik, akiket a nyugati jazzvilág is jobban ismer. A jazz együttesekben ritkábban hallható elektromos hegedű virtuóza. A fél-év utolsó estéjén pedig — reméljük méltó befejezőként — JAM-SESSION lesz. E három kiemelkedőnek ígérhető program között pedig a már jól ismert zenészekkel találkozhat ismét a közönség: (Köszegi Rhythm and Brass, Kiszárfogó, Mini, Csik-Fogarasi — Köszegi), Közöttük remélhetőleg még több közzé is kerül, akik rendszeresen látogatják a jazz-klubot, bizony nem sokan választják szerdánként ezt a szórakozást. A jövő félévi programból csak annyit, hogy szeretnénk egy jazz-hétvégét is nyélbe ütni az összes jelentős (és akkor elérhető) magyar zenész részvételével és talán elfogadja meghívásunkat Zbigniew Namysłowski is akit évek óta — a szakcsajtó szavazatai alapján — Európa legjobb szaxofonosának tartanak. Ő saját, kizárólag lengyel (többségében világhírű) tagokból álló Comboval jönne. Addig is míg ezek valóra válnak, mindenkit szeretettel várunk — elsősorban az egyetemről — szerdánként este 7 órától a KÖZGÁZ-JAZZ-KLUBBAN.

Liszt Ferenc

(1811–1886)

Minden évben október 22-én ünnepi hangversenyen emlékeznek meg Liszt Ferenc születésének évfordulójáról. Itt adják át a Liszt Ferenc Társaság díjait azoknak az előadókknak, akik az elmúlt évben az egész világon megjelent Liszt hangfelvételek közül a legjobbakat készítették.

Magnómon egy régi felvétel pereg. Csaknem egy évvel ezelőtt a Liszt-Bartók zongoraverseny győztesének, Robert Benzenek emlékeztetés h-moll szonáta előadása. A nyitó akkordok kísérteties szépségének hatására most is enyhe remegés fut végig rajtam. Az esztétikai élmény fiziológiai megnyilvánulásai az elkövetkező 25–30 perc alatt egy pillanatra sem múlnak el. Pedig hány túlherozált, elvirtozókodott, szétromantizált h-moll szonátát kellett végighallgatni csak a tavalyi hangversenyévadban is, míg egy igazán nagyszerű előadásban részeshelhettünk!

John Ogdon — csodálatos Liszt-játékát a tavasszal Budapesten és Szegeden is élvezhettük — írja a h-moll szonátáról: „Valósággal márványba vési a legtehetségesebb romantikus zeneszerzők egyikének szorongásait és szenvedélyeit. Egyaránt korszakalkotó mű a zongora szempontjából, a romantikus kor dokumentumértékű krónikájaként, és Liszt heroizmussal és szorongásokkal teli nemes jellemének megvilágító-jaként”.

Milyen volt Liszt mint jelenség? Ezt könnyen meg tudhatjuk bármelyik kortársától. Eduard Hanslick például így ír: „Játéka szabad, költői, fantáziadús árnyalatokban bővelkedő, és ugyanakkor nemes, művészi nyugalom jellemzi... Milyen érdekes ember! Hátravetett feje valósággal jupiteri. Szeme olykor megvilan sűrű szemöldöke alatt, jellegzetesen felfelé görbülő szája széle olykor még magasabba emelkedik, szelíd mosolyra húzódik... A hallgatóság tapsolt, kiabált, éljenzett, felállva, fáradságtalanul újra és újra visszahívta a mestert... Valóban az isten kegyeltje!”

Milyen volt mint ember? Erre az egyetlen kompetens választás műveiből kaphatjuk. Kezde a tizenkét Transzcendens etűddel, folytatva a Vándorévek remekműveivel, majd a Költői és vallásos harmóniák, a Koncertetűdök, és késői művei is egy nagy lélek vívódásait, örömeit-kétségbeeséseit, győzelmeit-kudarait fejezik ki úgy, ahogy azt szavakkal elmondani képtelenség. És akkor még nem említettük szimfonikus és kórusműveit, zongoraátiratait! Pedig az utóbbiakra (különösen Beethoven kilenc szimfóniája és Berlioz Fantasztikus szimfóniájának átíratára) a legszerényebb jelző is csak az lehet, hogy zseniálisak, különösen, ha olyan grandiózus előadásban szólalnak meg, mint Kocsis Zoltán V. szimfóniája volt idén januárban Szegeden.

Hogy miért zongoramuzsikája a legismertebb művei közül, erre Busoni ad tömör és egyértelmű választ: „Bach a zongorajáték alapja, Liszt a tetőpontja. A kettő teszi lehetővé Beethoven-t”.

T. F.

Ösztöndíj

A tanulmányi Ösztöndíj-osztás adatai:

	100 Ft	150 Ft	200 Ft	250 Ft	300 Ft	350 Ft	400 Ft	450 Ft	500 Ft	550 Ft	Összesen	Elosztva Ft	Átlag Ft
3,00-3,50	82	1									83	8350	100,6
3,51-3,99 150-300		240	101	4							345	57200	165,8
4,00-4,50 200-400			18	209	97	12	2				338	89950	266,1
4,51-5,00 300-600					1	3	47	31	6	2	90	38200	424,4
Összesen:	82	241	119	213	98	15	49	31	6	2	856	193700	226,3

Jogosan izgatta fel a kedélyeket az ösztöndíjak körüli huza-vona. A dolog a januári ágazati Ifjúsági Parlamenten kezdődött, egy augusztus végén (!) érkezett ösztöndíj-rendelet módosítással folytatódott, aztán következett a rendeletmódosítást magyarázó OM-körlevél, szeptember 15-én (!).

Talán nem tudja mindenki: az egy főre tervezhető tanulmányi ösztöndíj a régi től-ig határok számtani átlaga volt tanulmányi kategóriánként. Valóban úgy tűnt logikusnak, hogy ha megemelték a régi től-ig határokat, akkor a magasabb számtani átlagokkal lehet majd a keretet kiszámítani. Csakhogy az alaprendelet nem az egy főre tervezhető összeg kiszámításának módját határozza meg, hanem a konkrét egy főre tervezhető összeget tanulmányi kategóriánként! A módosítás pedig ezeket nem érintette. A rendeletekben és a jogi formulákban ártatlan emberek balsejtelmek kezdtek el gyötörni...

Sajnos, nekem és a hozzám hasonlóan pesszimistáknak lett igazunk...

Október 14-15-én Pécsen találkoztak a tudományegyetemek KISZ-titkárai és érdekvédelmi képviselői felelősei. Megbeszéltek többek között az ösztöndíj utasítás-módosítás tapasztalatait is, s erről feljegyzést juttattunk el az illetékes magasabb állami, párt- és KISZ-szerveknek. Idézet a feljegyzésből:

„Mivel a módosítás... az egy főre tervezhető ösztöndíjakat változtatlanul hagyta, és a megemelt minimumhoz nagyon közel, a megemelt felső határtól nagyon távol esik... Így a rendelet differenciálásra csak indokolatlan feszültségek árán ad lehetőséget.

A 3,51-3,99 kategóriában belül — amelye egyébként a hallgatók többsége tartozik — egy adott közösség számára vagy az a lehetőség adódik,

hogy néhány hallgatót kiemel és a többség teljesítményét differenciálatlanul a minimummal „ösztrónzi”, vagy a differenciálást a komplex megítélés alapján is magasabb teljesítményt nyújtó hallgatók rovására végzi el... Javasoljuk az ösztöndíj rendelet közzétételét alternatív módosítással:

a) A legkedvezőbb megoldás az új től-ig határoknak megfelelő magasabb egy főre tervezhető összeg megadása lenne.

b) Amennyiben erre nincs anyagi lehetőség, kérjük a korábbi határokat visszaállítását.”

Az ösztöndíj-utasítás konkrét adatai alátámasztják a feljegyzésben foglaltakat. (Lásd a táblázatot.)

A felső határok kitolása önmagában nem adott több lehetőséget a differenciálásra, ösztöndíjra négy hallgató kapott

többet a régi felső határnál, közülük is csak két fő kapta meg az új maximumot. A 3,51-3,99 kategóriába tartozók több mint kétharmadának kénytelenek voltak a bizottságok minimumot adni. A 4,00-4,50 kategóriában a hallgatók közel kétharmada, a 4,51-5,00 kategóriában több mint fele az egy főre tervezhető összeget kapta. (A két utóbbi esetben saját házuk táján is körül kell nézni!) A különböző kategóriákban egy főre jutó átlag-ösztöndíjak alapján a feljegyzésben említett két rossz lehetőség közül a véleményem szerint kevésbé rossz választották az ösztöndíj-bizottságok: nem a legjobbak rovására végeztek differenciálást az alacsonyabb kategóriákban. Végül: a II-V. éves hallgatók 55,8 százaléka részesült tanulmányi ösztöndíjban.

Karaszek Judit

Rendelet van, pénz nincs

„Az Oktatási Minisztérium 1977. szeptember 1-i hatályos módosította a felsőoktatási intézmények nappali tagozatos hallgatói részére juttatható állami támogatásáról szóló 1972-es utasítást... az ösztöndíj-utasítás módosítása a tanulmányi ösztöndíjakra felhasználható keret kiszámításának módját, ezen belül a vizsgaeredményként egy főre tervezhető havi ösztöndíj összegét sem érinti.”

(Részlet a Közgazdász IX. 22-i számában megjelent közleményből.) Megkértem néhány embert, mondja el a véleményét a rendelettel kapcsolatban:

Mohácsi Piroska II. éves hallgató:

Amikor tudomást szereztünk az ösztöndíjakról szóló új rendeletről, mindenki örült. A megvalósulás azonban mindannyiunk számára elkésztő-

nek bizonyult. Az én tanulmányi kategóriámban például szinte az összes ismerősöm kevesebb ösztöndíjat kap, mint tavaly. Ez a családosságot, mintha egyáltalán semmi sem történt volna. Véleményem szerint az ilyen akciók előtt lenne leginkább szükség arra, hogy kikérjék az egész diákság, a közvetlenül érintettek véleményét. De ha ez már nem is történt meg, legalább utólag legyen mód bírálatunk nyilvános kifejtésére, akár egy rendkívüli ülésponttal a parlament keretében.

Marjai Zsuzsa, alapszervezeti érdekvédelmi felelős:

Az új megemelt, kitágított ösztöndíjkereteket közt látszólag könnyebb megvalósítani, jobban tudunk differenciálni. Közlebről nézve azonban kiderül, hogy a valóság ennek éppen az ellenkezője.

A Közgazdász egy korábbi számában már szó volt az 1977-78-as tanév második felében bevezetésre kerülő alternatív blokkrendszeréről. Részletesen tájékozódhattunk a választási lehetőségekről és most, hogy a döntés küszöbén állnak a harmadéves hallgatók, az időközben felmerült kérdésekről Stark elvtárs adott tájékoztatást.

— Az alternatív blokkrendszer, amely képzésünk egyik legrugalmasabb eleme, a korszerűsítés során hoztuk létre. Ez teljesen új képzési forma. Huzzonkét alternatív tárgycsoportot hirdettünk meg, ezek közül szabadon választhatnak a hallgatók, de kötelező jelleggel. A választott tárgyat a hatodik félévtől az utolsó félévig tanulják. A két példányban kitöltött jelentkezési lapokat a blokkfelelős tanszéken kell november 30-ig leadni.

A blokkok egy része kifejezetten egy-egy szakhoz kapcsolódik, amely az adott szak ismereteinek elmélyítését szolgálja, míg a másik csoport a szakoktól független. Ezek választásával interdiszciplináris ismereteket lehet megszerezni.

Fennáll annak a veszélye, hogy a szakvezető tanszékek

hallgatóikat, a szakukhoz kapcsolódó blokk választására presszionálják. Mi azt szeretnénk elérni, hogy ez a választás a hallgatók egyéni ambícióit elégítse ki a népgazdasági érdekeket is szem előtt tartva. Például egy ipar szakos előtt három választási lehetőség áll: olyan blokkot vesz fel, amely saját szakán belüli specializálódást tesz lehetővé, vagy a szakjától teljesen független, de választhat olyat is, amely egy más szakos számára jelent mélyebb elmélyülést. Bármelyiket is választja, a népgazdaság számára mindegyik hasznos.

— Mivel egyszerre kell leadni mind a blokkra, mind a szakszemináriumra a jelentkezést, felmerül a kérdés, hogyan befolyásolja ez a döntést?

— Tudatosan csináltuk ezt az időben egybeesést, amelynek kettős oka van. A hallgatók most olyan választást előlnek, amely majdnem felér egy szakválasztással. A további elmélyülést ez a két képzési forma biztosítja számukra, ezért szeretnénk jól megfontolt együttes döntést, ami nem azonos döntést jelent. A másik ok egyszerűen technikai jellegű. Az eszdevű jelentkezéssel a tanszék teljes körűen mérleghetnek és az adminisztrációs munka is kevesebb lesz.

— Új oktatási formáról van szó. Ez egyben új értékelési formát is jelent majd?

— A hallgatók részletesen megismerkedhetnek a tárgyak struktúrájával, a blokkfelelős tanszékkel és a KISZ-bizottsággal. Ezek azonban csak a tárgyak tartalmáról adnak felvilágosítást, az értékelés módjáról nem. A vizsgakötelezettség még nem dől el véglegesen. A félév végi lezárást a félévközi írásbeli beszámoló és vizsgák rendszerébe kívánjuk illeszteni. A karoktól kért erre vonatkozó javaslatokról december elejéig rektori tanács hoz döntést. Egy azonban már nyilvánvaló, hogy nem egységes lesz a lezárás, hiszen a blokkok jelése ezt eleve nem teszi lehetővé.

— Ha egy hallgató utólag jön rá, hogy helytelenül választott, módjában áll-e átjelentkeznie másik blokkra?

— Az alternatív blokk választása általában végleges, de nagyon indokolt esetben (például társadalmi szerződés miatt) lehetőség van arra, hogy az első félév lezárása után más blokkot válasszanak, de nem szeretnénk ebből rendszert csinálni.

— Milyen változást hoz a blokkrendszer a tananyagban?

— A képzés döntően irodalomra alapozott. Minden blokknak elkészült a részletes irodalomjegyzéke, de néhány esetben szükségessé válik jegyzet kiadása is. Ezek részben már megjelentek, részben előkészítésük folyamatban van. Erősen a hallgatók önállóságára támaszkodunk és messze nem rugalmasságot szeretnénk biztosítani.

— Gyakran gond van az irodalom hozzáférhetőségével. Vagy kevés példányszám áll a könyvtárban rendelkezésre, vagy ami volt is, már „el-tűnt”.

— Azt tervezük, hogy a jelentkezések után, amikor már tudjuk, hány emberre számíthatunk egy-egy területen, felülvizsgáljuk az irodalom hozzáférhetőségét, és a hiányokat házi sokszorosítással pótoljuk.

— Mit vár az egyetem vezetősége a blokkrendszer bevezetéséről?

— Feltétlenül számítunk az oktatási fegyelm javulására, amit arra alapozunk, hogy a hallgatók olyat tanulnak, amit szabadon választottak és ez inspirálja őket. Reméljük, hogy szívesen és elmélyülten foglalkoznak azzal, amit akarnak ismerni. Szeretnénk, ha az oktatónál presztizskérdés lenne a tárgyak színvonaláról kialakuló vélemény. Ez az oktatás névénél is fontosabb, hogy eredményes legyen.

A blokkok szükségszerűen viszonylag kics csoportos foglalkozást jelentenek, tehát közelebb kerül az oktató hallgatóhoz, ezáltal nevelő hatása is nő. Rendkívül nagy érdeklődéssel várjuk a hallgatók döntését. Januárban részletes elemzést végeztünk arról, hogy a gyakorlatban hogyan valósultak meg elveink, elképzeléseink. Erről az egyetem illetékes fórumai előtt beszámoltunk, de szívesen tájékoztatjuk a Közgazdász olvasóit is.

Vona Annamária

HAMBURGI JEGYZETEK (1.)

A Kulturális Kapcsolatok Intézete és a Deutscher Akademischer Austauschdienst közötti cseremegállapodás értelmében a DAAD által Magyarországnak juttatott tizhónapos ösztöndíjak egyikét az Ösztöndíj Tanács ez évben nekem ítélte, s így 1977. október 1-től 1978. július 31-ig kutatómunkát folytathatok a Német Szövetségi Köztársaságban. Kutatóhelyül, minthogy erről nekem kellett döntésem a hamburgi egyetemre választottam, amelyet 1974-ben ismertem meg, amikor AIESEC gyakorlatot töltöttem a hamburgi egyetem szervezésében a BP (Benzin und Petrol) Német Részvénytársaságnál.

Tíz hónap hosszú idő egy idegen országban, még ha a város nem is teljesen ismeretlen már. Az otthon felidézésének egyik módja a levélírás. Ezt a módszert választom én is, amikor az itteni mindennapokból kiszakadva egy kicsit haza. Alma Materomra és kollégáimra gondolok, s megpróbálok összegezni azokat a benyomásokat, tapasztalatokat, élményeket, amelyek talán közérdeklődésre is számot tarthatnak. Így születnek ezek a hamburgi jegyzetek.

Útikalauz helyett

Hamburg — hivatalos nevén: Hamburg Szabad és Hanzaváros — 1,8 millió lakosával az NSZK legnagyobb városa. Ugyanakkor önálló állam, de nem a legkisebb, a Szövetségi Köztársaságban, egy másik Hanzaváros, Bréma is élvezi az önálló állam státuszát, s bizony jóval kisebb Hamburgnál.

Hamburg 750 négyzetkilométeren terül el az Elba torkolatában, s területének 8,5 százaléka vízfelület. Fekvéséből következik, és nem tűnik nagykétségnek, hogy a hamburgi polgárok előszeretettel nevezik városukat a világ kapujának: kikötője valóban a világ legnagyobbjai, legforgalmasabbjai és legmodernebbjei közé tartozik.

Hamburg, talán éppen fontos kereskedelmi helyzete miatt, az NSZK konzulatúsi központja. Alig akad állam a Földgolyón, amelynek ne lenne itt követsége, konzulatusa vagy legalábbis kereskedelmi kirendeltsége.

Kikötő, kereskedelmi kirendeltségek, konzulatúsiok — hajósok, kereskedők és turisták. Egy évben 3 millió vendégéjszakát tart nyilván a hamburgi statisztika, s ebből bizonyára nem keveset töltenek a St. Pauliban, a világ egyik leghíresebb szórakozó negyedében.

Hamburg diákváros is, jóllehet az NSZK egyik legfiatalabb egyeteme található a kikötővárosban. Az 1919-ben alapított egyetem 16 szakterületen 30 ezer diák tanul, s ezzel ez a második legnagyobb egyetem a Szövetségi Köztársaságban.

Lehetne még sorolni a „leg”-eket, maximum és minimum értelemben egyaránt — s egy útikalauznak ez a feladata. De nem útikönyv készül, s ezért nézzük meg azt is, mit rejtenek ezek a felső fokok — milyen képét mutatja maga a város az ideérkezőnek.

Első látásra — másodsor

Az ideutazók zöme délről érkezik az észak-német városba, s az első, amivel találkozik, a kikötő. Egy hamburgi — mint ezt 3 évvel ezelőtt megtudtam — idegenből visszatérve akkor érzi, hogy hazaérkezett, amikor a kikötőt megpillantja. Mégsem mondhatjuk, hogy ez már Hamburg. A hatalmas rakodópálya-udvarok, dokkok, olajfinomítók, konténerterminálok, raktárak biztosítják az életet a városállamnak, de a város nem itt, hanem ebből él. A munkaidő elteltével az itt dolgozók is hajóra szállnak, amellyel az Elba tülös partjára, a városba tartanak. A kikötő terület szárazföldi összeköttetése a városközponttal, s a távolabbi lakóterületekkel igen rossz, hatalmas kerülőkkel, a távoli Elbahidakon, vagy a még Vilmos császár építtette alagúton (ahova lifttel viszik le az autót, perceként 2 darabot), illetve a nemrég megnyitott autópálya-alagúton lehet csak bejutni a városba. Ezenkívül természetesen vízen: kishajókkal, motorosbárkákkal, amelyek sürün közlekednek, s gyorsan kerülő nélkül viszik az embert a tülös partra.

A kikötőhöz tartozó és rendezőpálya-udvarokon átszágul a vonat, aztán az Elbahidat hagyjuk magunk után, s mikor feltűnik az első házak — amelyek közül kiemelkednek a hatalmas áruházak — máris eltakarja őket előlünk a főnyáladvar csarnokának szürke fala. Megérkeztünk.

Ismerős épület — és ismerős építkezés. Hiszen ez a gyors vasútállomás már 74-ben is épült, s az elkerített építési terület miatt akkor is csak kerülővel lehetett megközelíteni a csomagmegőrzőt.

Ezek a csomagmegőrző-automaták is ismerősök. Mi is változhatna egy ilyen kasznin? Ja, már látom: a felirat. Akkor csak 50 pfenniget kellett bedobni, most kétszer ötvenet.

Az állomásépületből kilépve, az aluljárón keresztül a Spitaler-strasse-re jut az ember. Hamburg legfontosabb bevásárló központja ez, terpeszkedő áruházakkal és pompásan berendezett kis üzletekkel. S az eső ellenére is tele emberrel. Az eső nem esemény Hamburgban: mondják itt is igaz az a londoni mondás, hogy július 29-én 10 és 11 között elállt az eső, kisütött a nap — ez volt a nyár. Az idén ez azonban 10 órától csak negyedtizenegvig tartott.

Hamburg nem tartozik azok közé a városok közé, amelyekben „meglátni és megszeretni egy pillanat műve csak.” Hiszen meglátni nem is lehet, mert szinte mindig esik az eső, és a szürke esőfelhő eltakarja a várost. Az Északi-tenger felől érkező felhők oly sötétek, s oly alacsonyok, oly sürün tömötten osonnak be a város utcáiba, tereire, parkjaiba, hogy nem hagynak szabad teret a kíváncsi tekintetnek, s az esernyős gombái alá rejtőző idősebb polgárok, meg a sárga viaszosvaszón vitorláskabát kapucniát arcukba húzó fiatalok még szemük tükrén keresztül sem engednek közelebb férközni a város lelkéhez.

Nicsak, ez a sarki bisztró is változatlan, csak a bőmből zenezámok mások — most leginkább a „Sorry, I'm a Lady” (Baccara) harsog. No meg a virsli ára emelkedett itt is csaknem duplájára.

Az utca végén ez a passzázs akkor még nem volt kész. Mondhatom gyönyörű. Elámul az ember a kirakatok ragyogásán, a reklámok színorgyánján, s az üzletek elé kitölt gondolatokra halmozott tömeg láttán. Például hanglemezek, s fölötte egy táblán hatalmas 6. — vagyis, hogy 6 márkába kerül egy nagylemez. Erdemes ellapozgatni a lemezek között. No, lám, ez nekem is megvan, csak én 190.— forintért vettem, itt meg csak 6 márka. Dehogyan: 12,90 DM! Hogy-hogy? Akkor mi ez a nagy hatos a kupac felett?

Most látom csak, hogy apró betűkkel ott van felette, hogy „AB”, vagyis „Ab6.” (hat-tól)! Felfelé, természetesen! Így is lehet vevőt fogni — ez már marketing. De ma péntek van, s szakmai program csak hétfőn kezdődik; menjünk hát tovább.

A passzázs másik kijáratán a Jungfernstiege érnék. A Reeperbahn után talán a legismertebb hamburgi utca. Nem is utca, hanem part. Csak az egyik oldalon sorakoznak a múlt század második felében — a várost csaknem teljesen felejtető 1842-es tüzérvész után — épült kereskedő — és üzletházak. A másik oldal a város közepén elterülő tő belvárosi rakpartja, vízbüszök és sétahajók kikötőhelyeivel.

Sarkon túl a városháza. A tüzérvész után, 1886—1897-ig épült, tipikusan eklektikus stílusban. Disztermében adott fogadást a városállam polgármestere 1974-ben az ESOMAR konferencia vendégei számára, s a magyar delegációval beszállva én is megismerkedhettem belülről az épülettel és részeseülhettem a polgármester szűkmarkú vendéglátásában. Ősi kereskedőváros megrögzött kereskedő szelleme: arra nem pocsékolják a pénzt, ami nem ígér hasznot. Pusztán a tisztelet kedvéért elég egy pohár pezsgő és egy szivar is (remélhetőleg sok nemdohányzó lesz a meghívottak között).

A Rathausmarkt (Városháztér) és a Jungfernstieg alatt terül el a város egyik legnagyobb közlekedési gócpontja: három metrónál talákozása és egy földalatti gyorsvasút-állomás. A forgalom mégis inkább a felszínen zajlik. Jóval többen közlekednek autóval, mint tömegközlekedési eszközön. Én azonban — nem is tudom miért — ez utóbbinál maradok.

Leendő szállásomra, mely egy gyönyörű kertvárosi negyedben fekszik, gyorsvasúttal megyek. Hogy a menetjegy ára itt is jóval magasabb a három évvel ezelőttinél, már meg sem lep. Arra a megtiszteltetésre azonban mégsem számítottam, hogy megérkezésem alkalmából, október 1-től ismét 10 százalékkal emelik az árakat.

Hát így vágya nyakon az embert az infláció, hiszen ösztöndíjam ugyanannyi lesz, mint három évvel ezelőtt volt.

Dr. Kandikó József
piackutató és piacszervezési tanszék

A meleg fölfelé száll

Közismert fizikai törvény-szerűség ez. Általános természeti szabály, amely a hőléggömbtől a melegfront betörését követő zivatarokig sokféle jelenség magyarázata. A Közgazdasági Egyetem épülete azonban kivételt képez. Tudománylik az általános törvény-szerűséghez képest különös, sőt specifikus vonásokat hordoz. Nálunk ugyanis az egyetem épületén belül a legfelső emelet a leghidegebb.

— Mikor lesz tehát a címben említett fizikai jelenség az MKKE III. emeletén is igaz? A kérdést feltették Papp Béla elvtársnak, egyetemünk főmunkatársának is.

— Először kicsit javítanom kell a bevezető megfogalmazást — kezdte el válaszát Papp Béla —, mert való igaz, hogy a meleg levegő fölfelé tör, de a központi fűtés elsősorban nyomás kérdése és mi a szükséges gőznyomást nem tudjuk biztosítani úgy, hogy a III. emeletre is jusson elegendő meleg. Jogos tehát a panasz. Bevallom, átkozott kutyaszorítóban vagyunk. Már nem be-

szélek az egyetem műszaki rekonstrukciójáról, amely lassan minisztertanácsi ügy lesz, mert nincs kivitelező. Ebben a keretben haladik a fűtés ügye is, mert a fűtőberendezések már olyan állapotban vannak, hogy rendbe sem lehet őket hozni egy nyár alatt. Ha van anyag, nincs kivitelező, ha lenne anyag és kivitelező, nincs pénz, és így tovább... Úgyhogy én örülök is, hogy cikk jelenik meg erről a kérdéssel, hátha ez afféle SOS lesz, a még nálunk is illetékesebbek felé. Sajnos, bízni nem tudom, legfeljebb azzal, hogy a közeljövőben legalább jobb minőségű szén tudunk beszerezni — fejezte be Papp elvtárs.

Megköszöntem a választ, s távozóban végiggondoltam, hogy a felelősök és illetékesek hogyan tologathatják az ügyet és biztos, hogy magas hőfokon vitatkoznak a súlyos helyzetről. Ettől a hőfoktól viszont még nem lesz meleg a harmadik emeleten.

K. A.

Jutalomutazás?

Népszerű intézménye egyetemünknek a krasznodári tanulmányút. Sajnos azonban nem mindenki vehet részt ebben, így választani kell. Megtörténhet, hogy miután eldől az utazók névsora, néhányan mellőzöttek érzik magukat, úgy érzik „kitaláltak” velük. Egy ilyen „mellőzött” emberrel hozott össze a véletlen.

Kezdődjék hát a történet. Volt egyszer egy csoport, amely idő hiányában sorsolással választotta ki az utazókat. Aztán a KISZ „illetékes” vezetője közölte a riportalanyommal, hogy ő nem utazik, mert már úgyis jól tud oroszul, helyette egy másik csoporttársa megy el — aki történetesen szintén tagja az évfolyamvezetőségnek — és ezt az utazást különben is megérdemelte(?). A határozat ellen a beszélgető partnerem a következő ellenvetéseket tette.

— A háta mögött hozták.
— Csoporttársa elismerése, hogy jó KISZ-munkát végez, helyes. A krasznodári utazás azonban nem az a funkciója, hogy a jó KISZ-munkát jutalmazza vele, annál is inkább, mert a döntés valamikor csak a szaktanárok joga volt. Egyébként is, ha a KISZ jutalmazni akar utazás-

sal, akkor ezt megteheti AIE-SEC ajánlásánál, és még jó néhány esetben.

— Ha azonban elfogadjuk azt a tételt, hogy a krasznodári útnak jutalomüldülés a funkciója (egyesek — és nem laikusok — szerint az), akkor ezt deklaráljuk, vagy pedig vezessünk be egyfajta arányt a tanulni vágyó jutalomüldölők és üldülői vágyó tanulók között. Legyen x százalék a szakmai szemponté, a többi a mozgalmi.

— Az évfolyamvezetőség kifogásolta a sorsolás tényét, mint mondotta ez arra vall, hogy az egyetem érdeken embe-
rekre költi a pénzt. Úgy gondolom, ez esetben az egész ügyet újra kellene vizsgálni, és nem egyének kellene elcsatantani az ostort.

— Végül, de nem utolsósorban az eset szenvedő alanya nagyon szereti az orosz nyelvet.
Eddig a sértett véleménye dióhéjban. A cikkíró pedig ez: tisztázzák, hogy ki dönti el az utazás kérdését, úgy gondolom, ebben egyedül a tanárok az illetékesek, és akkor megszűnik egy ádatlan vitaforrás a csoportokon belül, és a KISZ sem kényeszkedik arra, hogy eljátszon egy elég kényelmetlen szerepet.
Köves András

Másfél óra „Zsadával”

Emlékszem, oldott, jó hangulatú órákat tartott. Mások is azt mondják, hogy nagyon szeretik az általa vezetett foglalkozásokat. Jól tanít, igazi pedagógus. Mindenkihez van egy-két biztató szava, ez a nehéz gyakorlatok közben is frissítőleg hat. Zsádányi István, testnevelő tanár szabadkőzik, elhárítja a dicsőretet:

— Azt hiszem nemcsak az én óráim ilyen oldottak, hanem mások is így csinálják. Ez abból is következik, hogy kitűnő szellem, ragyogó hangulat uralkodik a testnevelési tanszéken. Nemigen akad még egy ilyen munkahely. Öröm bejárni ide. Ezt a jó hangulatot visszük magunkkal az óráinkra, s ezt érzik meg a srácok. Túl ezen, igyekszem jó hangulatot teremteni a foglalkozásokon, mert így lehet megszerettetni a mozgást, a sportolást a gyerekekkel. Az egyének megnyerése a legfontosabb, szerintem.

Zsádányi István, véletlenül lett pedagógus, orvos akart lenni. Ez nem sikerült. Elvégezte viszont a Pécsi Pedagógiai Főiskolát, annak is a biológia-testnevelés szakát. Ezután jelentkezett a Testnevelési Főiskolára, majd ennek elvégzése után a magyar sport központi, irányító hivatalába, az MTS-be került, 1970-ben „igazolt át” a közgaz. Az egyetemi testnevelés céljairól így beszél:

— Magyarországon, sajnos nincs meg a kellő megbecsülése a testnevelésnek, illetve egyáltalán a sportolásnak. Nincs tradíciója a tudatos testkultúrának. Sok középiskolában sem tanítják meg, s nem szoktatják rá a gyerekeket a rendszeres sportolásra. Így a mi dolgunk, az egyetemen az, hogy az ilyen halgatókkal megszerettesük a mozgást. Nem könnyű a feladatunk, mert meglehetősen különböző képzettségű és terhelhető emberrel dolgozunk, vannak jó mozgású srácok is, de bizony az ellenkezője is előfordul. Ez a heterogén társaság egyfajta művészkedést kíván tőlünk, hiszen más munkát kell végeztetni az ügyesebbel és nagyobb teherbírással, mint a kevésbé felkészült diákokkal. Szinte külön-külön kell foglalkozni mindenkiel, de megéri, mert ha elérjük azt, hogy később magától is igényli a mozgást, már nem dolgoztunk hiába. A testnevelésben is érvényesül az egyetemre jellemző szabadabb, kötetlenebb forma. Ez úgy valósul meg, hogy az idő jelentősebb részét a játék teszi ki, ami a leg-

erősebb vonzerő. A kosárlabda a legalkalmasabb az órákra, nemcsak azért, mert nekem ez a hobbym. A rendelkezésünkre álló termekben, s a jelenlegi létszámmal nem is lehet más labdajátékot úzni. A heti másfél óra testnevelés különben nem a legszerencsésebb. Az ideális az lenne, ha kétszer-háromszor lenne óra hetenként. Ugyanis ha egy héten egyszer nagyon meghajítjuk a halgatókat, károsabb, mintha egyszer sem mozognának.

Ezek tehát az általános célok, saját elképzeléseiről, módszereiről, ezt mondja a tanár úr:

— Óráim általában három részből állnak. Előkészítésre 30-40 percet szánok, ekkor folyik a bemelegítés. Ez gimnasztikából, erősítő gyakorlatokból tevődik össze. Ezután a labdás feladatok következnek, amikor különböző kosárlabda-technikai elemeket tanulnak a gyerekek, majd pedig a játékra kerül sor. Az év elején egyébként tartok egy mintáórát, amin elmondom és megmutatom, hogy mit és hogyan a leghasznosabb csinálni bemelegítésként, s a későbbiekben hagyom, hogy ki-ki belátása és saját elképzelése szerint mozgassa át az izmait. Ezenkívül „házi feladatot” is szoktam adni: minden reggel rövid, három-öt perces tornát, erősítő gyakorlatokat javaslok mindenkinek. Ezzel is rendszerességre akarom szoktatni őket. Szeretem bemutatni a gyakorlatokat és ha lehet, akkor be is állók játszani.

— A testnevelés, a sport témakörében is szoktak rendezni tudományos konferenciát. A tanár úr foglalkozik kutatómunkával?

— Tudja, én nem nagyon

lelkeselem tudományos, tudós konferenciákért. Egyébként sincsenek különösebb ambícióim a kutatómunkára, a gyakorlati munkát, a tanítást sokkal jobban szeretem. Ehhez viszont nagyon sokat olvasok, hazai és külföldi szakirodalmat egyaránt. Én vagyok a tanszék könyvtárosa, úgyhogy a könyveket én szerezem be.

A tanár úr állandóan tör a fejét új megoldásokon, hogy több embert lehessen mozgásra készíteni, és hogy minél hatékonyabb legyen a testzés. Korábban például az ő ötlete volt egy uszoda és tekepálya kialakítása az egyetemalagsorban, ez azonban kútba esett. Újabbban pedig az igencsak kedvelt sítábor fő szervezője.

— Sajnos nagyon rosszul állunk a létesítményekkel, s még a bérleményekkel is gondok vannak. A sítábor nagyszerű alkalom egy új, sokak számára ismeretlen sportág megkedveltetésére; ezért is csináljuk.

— Nem is tudom, hogy egyáltalán érdemes-e előhozakodni vele. De hát közismert, milyenek a lányok. Különböző fogadásokat kötnék arra vonatkozóan, hogy vajon hány éves a tanár úr. Eldöntene a fogadásokat?

— Hát foglalkozik velem valaki is? Ez meglep. Régen volt már lánycsoportom az órákon. Most van egy társaság, és a sítáborban tanítottam lányokat. Egyébként öröm velük dolgozni, sokkal lelkesebbek, mint a fiúk, nem kell annyit udvarolni nekik, hogy mozogjanak, sportoljanak. Nem tudom, hogy érdekel valakit is de ha már megkérdezték, megmondom: 41 éves vagyok.

— Tudom, hogy a tanár úrnak rengeteg az elfoglaltsága: többek között a már említett sítábor, vagy ami egész évben leköti, a MAFC NB I-es férfi kosárlabdacsapatának az edzése. Jut-e ideje kikapcsolódásra, pihenésre?

— Nem sok a szabad időm. Abban a kevésben is leginkább a fiammal kellene foglalkozni. Egyébként nagyon szeretek barkácsolni, kedvelem a manuális munkákat. Műszaki érzékem elég nagy, így a házigépeket, s a kocsit is magam javítom. Még egyiket sem vittem soha szervizbe.

— Zsádányi tanár urat, vagy ahogy diákjai becézik, „Zsádát”, sokan jó humorú, közvetlensége miatt is tisztelik.

— Nem vagyok kifejezetten szórakoztató partner sem a családban, sem pedig ismerőseim, barátaim számára. Általában nem én kezdeményezem a kapcsolatokat, illetve a kapcsolatteremtést. Olyan a természetem, hogy nem szeretek kellemetlen, terhes lenni senki számára. Nem is tudok igazán feloldódni a különböző társaságokban, az viszont igaz, hogy óráimat szeretem, oldott hangulatban tartani, s ehhez hoztatórziok a humor is. Vagyis számomra a humor egyfajta eszköz a tanításban. Sem az órákon, sem pedig a mérkőzéseken a játékosokkal nem szoktam kiabálni, ugyanis értelmes embereknek tartom őket, akiknek szép szóval, és nyugodtan is el lehet mondani mindent. Meg aztán ritkán vesztem el a fejemet.

Zsádányi Istvánt sokan szeretik, s ez nem véletlen. Egyénisége megnyerő, szimpatikus. Akik közelebbi kapcsolatba kerültek vele, akár csak munkakapcsolatba is, hatását következtetésességét, lelkiismeretességét, lelkesítő erejét és igenis lemerem írni, megszállottságát, feltétlenül magukkal viszik. Ez nagyon-nagyon fontos, hiszen tanár. Elismert, kiváló szakember. Kosárlabdaberkeketben is nagy értékeli elméleti tudását, és gyakorlati eredményeit. A nála fiatalabb oktatók, edzők is szeretnek a társaságában lenni, lelik-figyelik mozdulatait, módszereit. Lehet tanulni tőle. Kísérletező-újító ember. Soka dolgozik, de bírja erővel, hiszen állandóan edzésben van: reggelente rendszeresen a MAFC-pályán fut. Nem kedveli a nyilvánosságot, a munkát annál inkább. Népszerű a diákjai és a kollégái körében egyaránt.

Borsi László

A NAP HŐSE

Férfi kosárlabdacsapatunk az NB II. legerősebb együttesei közé tartozik. Egyik legutóbbi bajnoki mérkőzésükön óriási küzdelmet vívtak az I. osztály felé kacsingató BKV Előrelével. Az izgalmas második félidő végén, egy pontos

Előre-előnyél két büntetőhöz jutott a Közgáz. Roppant feszült hangulatban Csató Feri készült a dobásokhoz. Az első elhibázta, a második viszont bement így hosszabításra került sor. Végül három ponttal jobbnak bizonyultak a BKV kosarasai. A mérkőzés egyik „hőse” Csató Ferenc volt, többek között, a hosszabítás kivívásáért is. Csató Feri 11. éves iparos, nyolc éve kosarozik. Erényei közé tartozik, jó és eredményes védőmunkája, valamint ponterőssége. Fátih Péter felvétele két dobás közben mutatja a Közgáz centerét.

KÉT HÉT

Hallomások

Barátom látta, amint valaki éppen hallotta... Zsuzsi mesélte, hogy Panni azt mondta Hédiének, hogy Mari szerint Jolán...

Ismerem az egész világot, anélkül, hogy bármit is láttam volna belőle. Nem is bánom, a tények úgyis összezavarják az embert, objektív akadályként állnak képzetei szárnyalásának szabad útjába. Meg aztán, mások úgyis elmondják, hogy milyen a világ. Igaz, én sem voltam ott, de hallották, meghozták a javaslatoktól, aki látta, amint valaki olyannak mondták, aki ugyan hivatali elfoglaltsága miatt máshol tartózkodott, ám elmesélte neki egy olyan ember, aki ugyan nem, de ugyanakkor...

Az ismert színész a fiúkat szereti, a színésznő a lányokat, a szeretetothon igazgatója pedig nem szeret senkit. A főkönyvelő sikkszasz, a takarítónő lopja a szappant, a főnök titkárnőjéről pedig tudjuk, hogy...

Mondom, nem láttam saját szememmel, de ismerem egy csomó olyan embert, akik akár láthatták is volna. (Hogy nem látták, az egyéni balszerencsájuk.) És most képzeljünk el

egy küldöttértekezletet. En jól el tudom képzelni, hiszen nem voltam ott, de egy olyan ember mesélte, aki szintén nem volt ott. Tehát: választás. A jelöltek nemigen ismerik a küldöttek, támpontul a jellemzések szolgálnak, amelyek köztudottan jól őrzik a titkot, nem sokat árulnak el magáról az emberről. És ekkor valaki feláll, mond egy nevet. Ismeri azt, a ki-nek a nevéét mondta, ám mint később kiderül, ez hi-ba. Mert feláll egy másik küldött, s elmond a jelölt-ről néhány negatív dolgot. Könnyű helyzetben van, nem ismeri a jelöltet, nincsenek előítéletei vele kapcsolatban. Annyit tud róla, hogy valaki egyszer azt mondta... persze az is lehet, hogy nem róla, de most már mindegy, elkezdtem a felszólalást, be kell fejezni. A küldöttek nemigen tudnak eligazodni érvek és ellenérvek csatájában, s végül úgy döntenek, hogy olyan ember ne legyen vezetőjük, akiről valaki valaha rosszat mondott. (Sőt olyan sem, akiről egyáltalán mondtak valamit.)

Nem voltam ott az első küldöttértekezleten, de azt hallottam róla, hogy valaki látta, amint éppen...
Földes Péter

Szép siker Pozsonyban!

EKONOMIK Bratislava—KSC Budapest 76:89

Az elmúlt hét végén Pozsonyban játszott egyetemünk férfi kosárlabda-csapata. A most első ízben megrendezett találkozó a jövőben rendszeressé válik. Ez év májusában a Varsói Nemzetközi Kézilabda Tornán állapodott meg a két csapat edzője abban, hogy a lehetőségekhez mérten, félévénként Pozsonyban és Budapesten barátságos mérkőzéseket játszanak.

A mostani játék is hasonlóan a varsóihoz. KSC-sikerrel végződött:

A 26:43-as félidő után, szén játékkal, megérdemelten győztünk 89:76 arányban.

Lényeges megemlíteni néhány dicséretes teljesítményt.

A csapat egyik „dobogópe” Nemethi Gábor ezúttal 32 pontot dobott. Figyelemre méltó még Udvarhelyi Csaba 20, Nyíri Miklós 17, illetve Csató Ferenc 8 pontos teljesítménye is.

A KSC az alábbi összeállításban játszott:

Saad András, Mórincz Gábor, Nemethi Gábor, Udvarhelyi Csaba, Nyíri Miklós, Csató Ferenc, Kamarás István, Bonyhádi László, Fodor István és Ormai Ferenc.

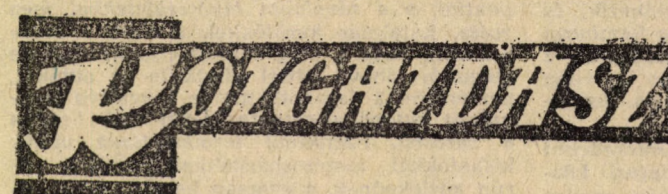
Elkísérte a csapatot Kunits Péter edző, dr. Sörös János szakosztályvezető és jómagam is. Vendéglátóink minden elismerést megérdemelnek a kitűnő ellátásért, bár két dolog volt, amit kifogásolhattunk. Az egyik, a kínosabb, hogy

a játékvezetők munkáját inkább a tenniakarás, mint a hozzáértés jellemezte.

A másik inkább csak szépség-hiba volt.

Vendéglátóink nem számítottak ilyen színvonalas mérkőzésre, és így szurkológárdáról sem gondoskodtak.

Hegedűs Anna

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt

Feljelölő szerkesztő:

FARKASINSZKYNE HALAY EDIT

Szerkesztőség: Budapest (X., Dimitrov tér 2)

Telefon: 174-548

Kiadó: Hirlapkiadó Vállalat, Budapest, VIII., Blaha L. tér 1

Feljelölő kiadó: Csollányi Ferege

77-4396 Szikra Lapnyomda, Budapest

Feljelölő vezető: Roder Imre igazgató